

Forfatter: Topsøe, Vilhelm

Titel: I SOLSKIN

Citation: Topsøe, Vilhelm: "I SOLSKIN", i Topsøe, Vilhelm: *Udvalgte Skrifter*, udg. af VILH. ANDERSEN ; HELGE TOPSØE-JENSEN , 1923, s. 1. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-topsoe01-shoot-workid54696.pdf> (tilgået 28. juli 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte Skrifter

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

I SOLSKIN (1867)

2
3

Sommerhimlen var næsten ganske klar, kun enkelte Smaaskyer fløde i langsomt vekslede Skikkelse henover den. Lyst og fredeligt laa i Solens Glød den gamle Domkirke med sine knejsende Taarne og den lille By ved Kirkens Fod med de røde Tage og mange grønne Træer. Husene laa saa dybt nede, Kirkens gamle Spir knejste saa vidt ud over det om liggende Land.

Der havde været Tider, hvor den mægtige Kirke med Rette havde knejset med sine Taarne og som en Hersker skuet milevidt ud i Egnen, Tider, hvor den ringe By havde pranget med mange andre Taarne og Spir. Mægtige Kirkefyrster havde fra den kuet Konger og Stormænd; Konger, hvis Navn betød Stordaad, hvis Fjender laa for deres Fødder, havde færdedes under de høje Hvælvinger, og stolte Riddersmænd, hvis Navne høre Historien til, havde med Ærefrygt betraadt de Fliser, paa hvilke nu den rolige Borgermand gaaer. Thi Tiderne ere forandrede, de mægtige Konger, Bisper og Stormænd ere døde, deres Værker sunkne i Tidens Hav. Byen er bleven lille, en venlig, ubetydelig Kjøbstad, hvis Navn kun er en Erindring.

Men Sommersolen skinner saa venligt paa Ringheden, og Byen ligger i den saa stille, som nogen Provindsby kan være en varm Sommereftermiddag. Der sees ingen Mennesker paa Gaden, Gardinerne i alle Husene paa Solsiden ere nedrullede, der er tomt i alle Boutikkerne; kun i enkelte staaer en Kjøber, som ikke har Lyst til atter at gaae ud i Solskinnet, og fører en langsom, venskabelig Passiar med Kjøbmanden eller Svendene, der finde det behageligt at staa lænet mod Disken og fra den mørke Boutik see ud i det varme Sollys uden at anstrænge sig paa nogensomhelst Maade. Overalt Stilhed og Varme. Selv paa Jernbanestationen, Byens travleste Sted, staae Waggoner og Lokomotiver og gjennemhedes i rolig Uvirksomhed langsomt af Solens Straaler, en eenlig Banevogter stirrer fra et køligt Sted paa den af Varme dirrende Luft og henad Jernbaneskinne, der strække sig langt, langt ud i Skyggeløsheden, og paa hvilke det synes umuligt, at noget larmende, uroligt Tog skulde kunne lade sig see en saadan Eftermiddag. Overalt Stilhed og Varme, men meest stille og varmt er der dog paa den store, aabne Plads, hvor Domkirken ligger. Solen synes at have særlig Forkjærlighed for dette Strøg. De vældige Mure og de knejsende Taarne see saa kraftige ud i dens Lys, som om Aarhundrederne vare gaaede den ligesaa spørløst forbi som den lette Sky, der nu sejler hen over de slanke Spir, Kirkegaarden, hvis Muur begrændser den ene Side af Pladsen, bliver saa lys og solbeskinnet, som om det aldrig kunde være til Sorg for noget Menneske, naar dens brede Gitterport aabnede sig, men især ved den gamle Kapitelgaard, der, omgivet af store Linde, ligger ved den anden Side, synes det, som om Sol og Sommer have deres Yndlingssted. Solen kjærtegner de røde Mure med de takkede Gavle og den kraftige Vedbend, der ofte næsten tillukker Vinduerne, og hvert Træ og hver Busk i Haven synes at staa bedre end Træer og Buske i nogen anden Have i Byen.

Kapitelgaarden bestaaer af to Fløje. I den ene boer Kancelliraaden, der er Amtsforvalter og Bestyrer af Kirkens Formue, i den anden, der er bygget ud i Haven, er der for nogle Aarhundreder siden indrettet Fribolig for Enker efter Provster og Præster i Stiftet. Ligesaa venlig og lys som den gamle Gaard er at see til udefra, ligesaa hyggelig er den indenfor med sin fliselagte Forstue, sine brede Egetræes Trapper og store panelede Værelser.

I Stueetagen er Kancelliraadens Kontorer. De store Lindetræer udenfor lade kun enkelte Solglimt spille igjennem, og Bønderne, der komme for at betale Afgifter og Restancer og afgjøre deres øvrige Forretninger, finde Stedet i høj Grad køligt og tiltalende i Modsætning til Varmen, der hersker udenfor. Kancelliraaden og hans Skrivers udgjøre hele Kontorpersonalet; der er vel normeret Gage for en Fuldmægtig, men 5 Posten er for Tiden ikke besat, thi den forrige Fuldmægtig er bleven forflyttet, og Kancelliraadens eneste Søn ventes først paa denne Dag hjem fra Kjøbenhavn, hvor han har taget den juridiske Embedsexamen. Den lille Vakance medfører iøvrigt ingen Ulemper, thi der er ikke meget at bestille, skjøndt Embedet er stort og godt. Kancelliraaden og Skriversen tale lidt med en eller anden Bonde, der kommer ind, skrive lidt, slaa lidt op i store og gamle Bøger og see meget ud af Vinduet paa den sollyse, blaa Himmel, der viser sig over Træerne, kortsagt, drive Forretningerne, saaledes som det er behageligt at drive dem en varm Sommerdag i et køligt Kontor.

Kancelliraaden er iøvrigt, hvad det Ydre angaaer, en lidt svær Mand med et godmodigt Ansigt og zirligt redte graa Haar, for det Indres Vedkommende en velvillig Flegmatiker, der holder Middelvejen i Alt. Han vil nødigt reent fordømme Nogen eller Noget, men søger altid at drage et undskyldende Moment frem, ligesom for at undgaae enhver ubehagelig Utilfredshed med Verden; paa den anden Side er det meget sjældent, at han ubetinget beundrer Nogen eller Noget og derved anerkjender absolut Overlegenhed. Folk, som de ere fleest, er hans Ideal; han holder meest af at forestille sig Verden som fuld af skikkelige, respektable

Mennesker, der ikke give hinanden meget at tænke paa, og det gjør ham oprigtigt ondt at høre tale om Andres Sorg og Ulykke, hvorfor han ogsaa ønsker at høre saa lidt af den Slags som muligt. Han bestyrer sit Embede tilfredsstillende, har aldrig faaet Næse af Ministeriet, staaer sig godt med Biskop og Stiftamtmand og meget godt med Amtmanden, med hvem han endog omgaaes, skjøndt han paa den anden Side er en meget yndet Selskabsbroder hos Kjøbmandsfamilierne i Byen. Som Politiker er han liberal, og endelig interesserede han sig paa denne Tid meget levende for Oldsager, Udgravninger o. s. v., stadigt i det Haab, at Kongen, der alt eengang havde undersøgt nogle Gravsteder i Kirken, skulde gjentage sine Forskninger. Naar han selv befandt sig i Kirken, forlod han den aldrig uden at have banket paa en eller anden Flise, skrabet lidt Kalk af paa Muren for at finde Freskomalerier eller paa anden Maade tilfredsstillet sin Længsel efter at gjøre et mærkeligt Fund, der kunde vække Opmærksomhed paa allerhøjeste Sted. Denne 6 Dag faldt ham lidt lang, thi han ventede jo sin Søn hjem fra Hovedstaden. Dennes Examen havde vel ikke, som Faderen udtrykte sig, faaet det »allerbedste« Udfald, men det var dog heller ikke gaaet daarligt. Sagen er, at han havde faaet anden Karakter. Ulykken var imidlertid ikke stor, og det var ikke uden Grund, at Kancelliraaden saae Sagen i et bedre Lys end de fleste Fædre, især naar de ere Kancelli eller andre Raader, pleje at gjøre; thi der var al mulig Sandsynlighed for, at Sønnen nu strax kunde blive forsørget som hans Fuldmægtig og med Tiden, da han var et flittigt og ordentligt Menneske, blive hans Efterfølger i Embedet. Fruen havde vel undertiden, siden den Maaned, da Sønnen havde været næstøverst i sin Klasse, drømt om at see ham som en af Landets første Mænd eller ialfald som Etatsraad i Kjøbenhavn, men da hendes Mand ikke var utilfreds, meente hun heller ikke at burde være det og ilede nu rastløst om i Kjøkken og Spisekammer for at berede Alt til den festlige, lille Familiemiddag, som skulde modtage den Hjemkomne, og som derfor var sat til en noget senere Tid end ellers.

Kontortiden var endt, Skriverens stille Haab var gaaet i Opfyldelse, han var bleven indbudt til at deeltage i Middagen og ilede nu hjem for at meddele sin Moder, den gamle Skomagerenke i Strædet, den glædelige Nyhed og efter Evne smykke sig til Festligheden. Kancelliraaden skyndte sig at komme sin Kone til Hjælp med en Tjenstvillighed, der vidnede om, at han ikke uden Lyst deeltog i huuslige Sysler. Med Interesse forhørte han sig om Ændernes Tilstand, og om Jordbærrene vare plukkede af det rigtige Bed, og gik derpaa selv ned i den gamle, hvælvede Kjælder, hvor i svundne Tider den Viin var ældet, der havde kvæget tørstige Domherrer og Bisper, og hvor han nu udsøgte den lille Flok af Offere, der skulde forherlige Festen.

Med en vis højtidelig Følelse fremtog han af en Krog, hvori der laa to Flasker, den ene af disse. Det var en sjelden, gammel Madeira, de to sidste af et Dusin, han engang for mange Aar siden havde faaet som Foræring. Disse to vare alt for flere Aar siden lagte tilside til denne Dag, han skaanede dog nu den ene.

»Den gjemme vi til hans Forlovelse,« sagde han ved sig selv, idet han med stille Glæde betragtede Flaskernes Ydre, hvor Støvet laa saa fast, at det neppe lod sig tørre af.

Med den Mands hele Alvor, der veed, hvorledes det skal være, forbød han Kokkepigen paa det Strængeste at tørre Flasken af, den skulde staae paa Bordet i sin graa Dragt som Midtpunktet i hele Anretningen. Han saae paa sit Uhr.

»Nu maa han snart komme,« sagde han til sin Kone, idet han gned sig i Hænderne, »det er dog en Lykke at faa sin Søn vel hjem, efterat et af de vigtigste Afsnit i hans Liv er endt, - Lad blot ikke Slikaspargeserne faae formeget Salt.«

Han gik ind i Spisestuen, for, inden han tog sin nye Frakke paa, at kaste et prøvende Blik paa Bordet. Dette Værelse var om Sommeren det bedste i Huset, højt, rummeligt og køligt, med mørke Paneler og Væggene beklædte med store, bibelske Stykker, alt ganske i samme Tilstand, som da det for hundrede Aar siden var bleven moderniseret. Det vendte ud mod Haven, hvor Solen skinnede stærkt og gjorde det grønne Viinløv, der hang om Vinduerne, halvt gjennemsigtigt. Bordet stod midt i Værelset og saae med sine Blomster, sin sneehvide Dug og sit gammeldags Sølvstøj saa indbydende ud, at Kancelliraaden ganske oversaae den eneste Person, der var i Værelset, en smuk, ung Pige, der stod i en af de rummelige Vinduesfordybninger med Ansigtet halvt vendt mod Lyset og betragtede de lette Skyer deroppe, bløde, lyse, bestandigt vexlende for Vinden. Hun vendte sig mod den Indtrædende og gik henimod ham.

»Goddag, goddag, Margrethe!« raabte han glad. »Er De allerede der? Kan De see, vi gjør Stads af vor Søn? De dejlige Blomster er vist fra Dem?«

»De ere fra Moders Have,« sagde den unge Pige.

»Jeg kan see det,« sagde Kancelliraaden, »de store Roser voxe kun paa Deres Espalier. Det var smukt af Deres Moder at spendere dem. Jeg veed, at hun holder ligesaameget Hævd over sin »Dronning Marie« som jeg over min gamle Madeira.«

»Saa maa Moder vel altsaa have meent, at der var ligesaamegen Grund for hende til at komme med sine bedste Roser som for Dem til at traktere med Deres bedste Viin.«

»See, det var et smukt Svar,« sagde Kancelliraaden muntert og tog hende i Haanden, »men, hvor De

seer fiin og lys 8 og nydelig ud, og jeg er saa støvet, saa De næsten kunde blive smudsket paa Deres klare Kjole af at see paa mig. Deres Moder kommer vel strax? Naa farvel, farvel, jeg maa skynde mig op og faae min nye Frakke paa,« og han ilede ud af Døren.

Den unge Pige gik atter hen paa sin Plads, lænede sig til Karmen og saae opmærksomt paa de lette Skyer deroppe, bløde, lyse, bestandigt vekslede for den letteste Sommervind.

Hun og hendes Moder, Konsistorialraadinden, boede i den Fløj af Kapitelgaarden, som var indrettet til Fribolig, og hvor Konsistorialraadinden var en Art Abbedisse eller Forstanderinde. Hun havde som Følge heraf den bedste Lejlighed, lidt større Hævning end de andre Damer, og da hun tillige havde en Titel, en lille Formue, og hendes Mand havde været Provst ved selve Domkirken, hørte hun til Byens Patricierfamilier. Hun og hendes Datter udgjorde Kancelliraadens fortroligste Omgang og regnedes med til Familien. Den afdøde Konsistorialraad havde, som hans Enke undertiden lod sig forlyde med, »protegeret« Kancelliraaden og væsentlig bidraget til, at han fra at være Fuldmægtig hos Stiftsskriveren var bleven den Mand, han nu var. Det var en Selvfølge efter det nære Forhold, hvori de to Familier stode til hinanden, at den gamle Frue og hendes Datter skulde spise til Middag hos Kancelliraadens paa denne Dag.

Margrethe og den unge Kandidat havde været Legekammerater. Som Skoledreng havde han gjort hende Foræringer af de forskjellige Sjeldenheder, han erhvervede sig ved Kjøb eller egen Bedrift: Fuglereeder, Segl, Salamandere og andre Naturmærkværdigheder. Som ung Student havde han bragt hende Glimt fra en anden Verden end den, der begrænsedes af Kapitelgaardens Mure, en Verden fuld af Liv og Bevægelse, som det var bleven ham forundt at betræde.

Døren gik op. Konsistorialraadinden traadte ind i sin sorte Atlaskes Stadskjole og med sit Strikketøj under Armen. Den gode Dame studsede ved at see sin Datter ene i Værelset og udrød lidt fornærmet: »Man har nok ikke ventet os saa tidligt. Der er heller Ingen i Dagligstuen.«

»De vide vist slet ikke, at Du er kommen, Moder,« sagde Margrethe hurtigt, thi hun vidste, at hendes Moder var lidt 9 mere tilbøjelig til at blive fornærmet end til atter at blive forsonet.

»De havde dog al Grund til at vente os nu, Klokkeren er fire,« sagde Fruen endnu en lille Smule skarpere.

Til alt Held stak imidlertid Kancelliraadinden Hovedet og en med en Slev venskabeligt vinkende Haand ind ad den anden Dør.

»Bedste Frue,« bad hun indestændigt, »De undskylder nok, at jeg ikke kommer ind og tager høfligt mod Dem, men jeg tør ikke overlade Karen at stikke Bollerne paa Suppen, især naar De spiser hos os.«

»Siger Intet, min Bedste, siger Intet,« udrød Konsistorialraadinden aldeles formildet, »jeg gaaer ind i Dagligstuen og venter.«

»Ja gjør det, saa er De sød,« og Hoved, Haand og Slev forsvandt atter af den ene Dør og den gamle Frue og hendes Datter af den anden.

Der blev stille i Huset, men kun et Øjeblik, da lød der raske Trin paa Trappen, Udraab og højrøstede Stemmer. Fruen uden Slev, hendes Mand med halvt paatrucken Frakke kom ilende ind i Dagligstuen, hvor allerede Konsistorialraadinden og hendes Datter havde modtaget den Ankommende. Ung, kjøn og livsglad stod han der i Stuen, en lille Smule Forlegenhed var udbredt over hans Ansigt, thi han vendte jo ikke hjem med det gyldne Skind, med første Karakter, men, da han saae, at alene det, at han var kommet hjem, voldte saa stor Glæde - Kancelliraaden havde nemlig besluttet først senere paa Eftermiddagen at vise sin Misfornøjelse - begyndte denne Følelse hurtigt at forsvinde, og kun, naar han mødte Margrethes smilende Ansigt, vendte den pinlige Fornemmelse tilbage.

Saasart der var bleven en Smule Stilhed i Stuen, begyndte han da ogsaa med en rask Beslutning paa en Udvikling af, hvor uheldig han havde været. Det hele havde været en ulykkelig Tilfældighed - han havde besvaret alle Opgaverne tilfredsstillende med Undtagelse af een, som han paa Grund af dens uheldige Affattelse havde misforstaaet. Som en Følge heraf havde han i dette ene Fag leveret en vel i og for sig meget rigtig, men ikke til det stillede Spørgsmaal svarende 10 Afhandling; man tillagde nu netop af en eller anden Grund, som han ikke forstod, dette Fag en særlig Betydning. Da han tillige paa Grund af sine Informationer, der stadigt faldt sammen med Forelæsningstimerne, ikke havde besøgt disse meget, frygtede han for, at denne Omstændighed ikke havde været uden Indflydelse paa den, som han selv maatte tilstaae, strænge Bedømmelse, der var bleven ham tildeel.

Denne lille biografiske Skildring havde al ønskelig Virkning, Margrethes venlige Øjne hvilede saa deeltagende paa ham, der efter de lange Aars Anstrængelser havde havt saa liden Løn, og Kancelliraaden, der ikke ønskede at forbitte sig noget Øjeblik af sit behagelige Liv med den Tanke, at Kjøbenhavns Universitet havde forurettet hans Søn, skyndte sig for tiende Gang at klappe ham paa Skulderen, idet han mumlede noget om, at hans Stilling dog maaskee alligevel kunde blive bedre end mangel Andens med

bedste Karakter, og ved sig selv tænkte, at han nu kunde fritage sig for den alvorlige lille Samtale om Examinens Udfald, Embedsexaminens Betydning o. s. v., hvorpaa han havde forberedt sig, men hvortil han ikke havde glædet sig.

Det bankede ærbødigt paa Døren, den unge Skriver traadte forlegent ind.

»De kommer lidt seent, Jensen,« sagde Kancelliraaden strængt, thi han havde dog endnu bevaret en ubestemt Trang til at vise sig lidt alvorfuld i Anledning af den anden Karakter.

Jensen, som havde staaet udenfor i et Kvarteer og banket afvexlende paa forskellige Døre, men saa sagte, at Ingen kunde høre det, taug i en Tilstand af overvældende Forlegenhed.

»Maa jeg saa bede Dem tage Damer,« sagde Kancelliraaden, som ved den lille Udladelse fuldstændigt havde gjenvundet sit gode Lune, idet han bød Konsistorialraadinden den ene og sin Kone den anden Arm. Christian, den unge Kandidat, gik bagefter med Margrethe.

»De bliver straffet med ingen Damer at faae, Jensen,« raabte han godmodigt og gjengav derved denne sin Appetit til den flotteste Diner, han nogensinde havde bivaanet.

Det var et hyggeligt lille Familiegilde, der nu fulgte.

11

Gjennem de store, aabne Vinduer strømmede den friske Luftning fra Haven og Lindetræers og Syringers søde Duft ind i Stuen. Fruen var med Rette tilfreds med Madlavningens Udfald, som ikke lod der være det Mindste for Konsistorialraadinden at udsætte, og Kancelliraaden tænkte med Stolthed, at han kunde have budt baade Stiftamtmanden og Biskoppen af de Flasker, der prydede Bordet. Konsistorialraadinden udbragte den unge Kandidats Skaal, Kancelliraaden takkede og udbragte til Gjengjæld hendes og hendes Datters Skaal i et Foredrag, der i Korthed, men paa den mest glimrende Maade fremhævede hendes og hendes afdøde Mands Fortjenester af Samfundet. Han drak i sin Velvillie flere Gange et Glas med den unge Jensen, der herved gjordes saa dristig, at han begyndte at lee af Kancelliraadens Historier førend de Andre, og da dette ogsaa blev vel optaget, vovede sig til paa egen Haand at raabe Hurra efter Christians Skaal, ja omgikkes endog ligetil Maaltidets Slutning med dristige Planer om at udbringe Kancelliraadens Skaal.

Christian syntes ganske at have trøstet sig over den af det rets og statsvidenskabelige Fakultet lidte Forurettelse. Han saae meget dristigt ind i sin Borddames smukke, milde Øjne og endte Talernes Række med en Skaal for Kvinden, der indeholdt saa heldige Reminiscentser fra Studenterforeningen, at ethvert Spor af disharmonisk Misfornøjelse med den Afslutning, hans akademiske Løbebane havde faaet, derved udslettedes.

Han fik en Plads paa Faderens Kontor, hvorfra man haabede, at han ved Lejlighed og ved Amtmandens Velvillie skulde kunne glide ind i Fuldmægtigpladsen. Han havde selv egentligt ønsket at holde en lille Ferie, men, da han i Løbet af nogle Dage var bleven bekendt med Forretningerne, renoncerede han villigt herpaa. I Virkeligheden vare disse heller ikke af anstrængende Natur. Den største Tid kunde han tilbringe med at læse Aviserne og anstille Betragtninger over, hvor langt mere behageligt det var at sidde roligt i den magelige Kontorstol end at færdes ude paa solrige Marker og skyggeløse Veje, som de Bønder gjorde, med hvem Kontoret havde sine fleste Forretninger. Han glædede sig tillige ret ved at tænke paa, hvorledes hans Ansættelse havde givet ham et 12 velkomment Paaskud til at unddrage sig fra Deeltagelse i en Fodtour til Jylland med nogle Universitetskammerater. Med Velbehag udmaalede han sig i Kontorets kølige Skygger Billedet af, hvorledes de kæmpede sig frem i Solhede og tæt, stillestaaende Støv paa sandede Landeveje eller uendelige Lyngheder, hvor en Boeuf og en halv Bajer vare mange Mile borte, eller klattrede op ad Himmelbjerget, medens Thermometret stod paa + 30°. Der var endnu en Behagelighed ved Kontoret. Han behøvede kun at læne sig lidt tilbage paa sin Kontorstol, saa kom netop Konsistorialraadindens Vinduer indenfor hans Synskreds, Oftest saae han vel kun de hvide Gardiner og de blomstrende Rosentræer, men det var dog ikke sjældent, at der ogsaa viste sig en ung, smuk Pige, hvis nydelige Figur endmere fremhævedes af den klare, lette Sommerkjole. Naar hun tog sit Sytøj og satte sig ved Vinduet, og maaskee af og til kastede et Blik over til Kontoret, da glemte han ganske Pantebøger og Jordskyld og kunde sidde længe med Blikket fæstet paa hende.

Medens udenfor Vinduet Lindenes Blade bevægede sig langsomt for Sommervindens Luftning, stege Drømme og Erindringer frem for ham.

Han tænkte paa sine Drengaar, hvorledes han og Margrethe havde færdedes sammen i den store gamle Have, i Fællesskab besiddet og drevet en lille Parcel paa to Kvadratalen af denne og troligt deelt det Bytte, de gjorde af nedfalden Frugt, med hinanden. Senere, da han kom ind i Latinskolen, deelte han vel for en stor Deel med de andre Dreng den jomsvikingeagtige Foragt for »Piger«, som indtil Konfirmationsalderen er temmelig almindelig hos det stærkere Kjønn, og følte sig uendelig højt hævet over den lille, flere Aar yngre Pige, men han undlod dog sjældent, skjøndt i en nedladende Tone, naar de om Eftermiddagen mødtes i Haven, at meddele, naar han havde »smurt« en anden Dreng, faaet Nul i

Mathematik eller udført en anden lignende ungdommelig Heltegjerning. Og da blidere Følelser for Kvindekjønnen begyndte at gennemstrømme det unge Bryst, og det opdagedes, at flere af Klassens Drengene vare poetisk begavede og besang Naturens Skjønhed, Efteraarets Pragt og ulykkelig Kjærligheds tilintetgjørende Virkning paa det menneskelige Liv, og nærrede stille 13 Tilbøjelighed for unge Damer, hvis Vinduer de gik forbi paa Vejen til Skolen - da begyndte ogsaa Christian at betragte den smukke, lille Margrethe med andre Øjne end hidtil. I en fortrolig Time tilstod han for sin bedste Ven, der var i Kost hos en Bundtmager og leed af ulykkelig Kjærlighed til dennes rødkindede og rødhaandede Datter, at ogsaa han paa sin Side vidste, hvad Kjærlighed var, og leed Skinsygens Kvaler for en ung Soraners Skyld, en Søn af en i Stiftelsen boende Præsteenke, der var meget farlig paa Grund af sin blaa Uniform med Fønixknapperne, og om hvem Margrethe engang havde sagt, at han lignede Carl af Rise. Ja, en Dag i Sommerferien, da han havde en til Vished grændsende Formodning om, at denne og Margrethe havde kysset hinanden i Ribsbuskene, tænkte han endog for Alvor paa at slaes med Drengen og blev strax samme Aften Digter, idet han forfattede et længere Kvad om en Ungersvend, der havde mistet Fader, Moder, Søster og Broder, og stod ganske alene i Verden, indtil han i Skoven mødte den dejligste Rose, hvilket Møde i høj Grad forbedrede hans sjælelige Tilstand, indtil det viste sig, at samme Rose en Aften i Maaneskin besveg hans trofaste Hjerte under Bøgenes Kroner, hvilket atter havde til Følge, at Alt omkring ham blev sort og mørkt, og Døden nærmede sig.

Denne Udgydelse renskrev han paa et Stykke fiint Brevpapir, gjemte det nederst i sin Skuffe og tog i en ny fortrolig Time det bestemte Løfte, at Bundtmagerens Kostgænger, hvis Christian døde, skulde indfinde sig hos hans Forældre, forlange Nøglen til hans Kommode og brænde dette Papir uden at læse det.

Hans Tanker gik fra Drengene til Tiden, da han blev Student. Han mindedes, hvor uendeligt ensom han i Begyndelsen følte sig i det nye Liv, dette nye Liv, der dengang forekom ham saa stort. Hans Tanker søgte da med Veemod hjem til den stille Kapitelgaard med dens bekjendte Ansigter, men det fejlede aldrig, at de da særligt dvælede ved en ung Pige, halvt Barn endnu, men allerede saa smuk - og naar i Studenterforeningen ved de lystige Sold Stemningen pludselig fik et heelt andet Anstrøg, medens de unge Studenter begejstret og længselsfuldt sang: »Sparsomt i Norden vi Blomsterne finde«, 14 da fremsteg bestandigt for hans Sjæl det samme Billed, og han sang Stroferne:

»Hende vi elske, mens Hjertet det slaer,
Hende vi prise, mens Læben formaaer«,

med dobbelt Inderlighed.

Han mindedes, hvorledes han havde længtes efter den første Ferie, da han for sit Hjem skulde fremtræde i hele Glandsen som den vinge Student fra Hovedstaden med de nye Ideer og de nye Forestillinger, hvorledes han higede efter at meddele sig, efter at vise hen paa et Liv, de derude ikke kjendte, fortælle om de nye Forbindelser, han havde sluttet, Studenternes Lærdom og Betydning i Samfundet, og tillige erindrede han, hvorledes der ikke var Nogen, hvem han higede saameget efter at have til Tilhørerinde som Margrethe.

Hans Forventninger opfyldtes, han følte, at den unge Pige med de barnlige Forestillinger saae op til Studenten med det frie Blik paa Livet, der alt havde lært saameget og kjendte saameget til Verden. Alle de unge Kontorister og Handelsmænd med de store Hænder og de spraglede Halstørklæder forstod han ganske at stille i Skygge. Og da han vendte tilbage til Hovedstaden, syntes han, at han paa den ene Maaned var bleven dobbelt saa mandig som før, og han sang de to Strofer af den smukke Studentersang med en vis triumferende Sikkerhed.

Margrethes Billede var vedbleven at snøe sig gennem hans Tilværelse, ikke med nogen stærk, betagende Lidenskab, men som en lys, velgjørende Erindring, som han stundom søgte med mere, stundom med mindre Trang.

Og nu - ja det var Hovedpunktet i hans Drømmerier: »Hvad nu?« -

Christian var imidlertid langt fra indskrænket til at see Margrethe fra Kontorets Vinduer. Hun og hendes Moder vare næsten daglige Gæster ovenpaa, og han selv indfandt sig ogsaa hyppigt i Konsistorialraadindens Lejlighed eller i hendes private Lysthuus, hvor man i den varme Sommertid sad som i et af Husets Værelser.

Den gamle Frue holdt meget af af politisere, men hun kunde ikke faae sin Videbegjærighed stillet hos Kancelliraaden.

thi denne, der hyldede Hegels Sætning: »Was ist, das ist vernünftig«, holdt meest af at tage Forholdene, som de vare, bryde sig saa lidt som muligt om, hvorledes de kunde være og burde være og saae Alt fra den lysere Side. Christian derimod interesserede sig som de fleste af hans Jævnaldrende meget for Politik, saameget mere, som den af dem, han fra Drengene havde sluttet sig meest til, og hvem han ganske

saae op til, Knud Sparre, var en meget ivrig Politiker. Det var derfor altid en stor Glæde for den gamle Frue, naar hun saae ham komme med »Dagbladet«, som han holdt for sin egen Fornøjelse, og som han hver Dag bragte hende.

Saa satte hun sig tilrette, skjød Brillerne fast og strikkede dobbelt saa ivrigt.

»Hvorledes gaaer det med den svenske Alliance?« eller »Hvorledes gaaer det med Dannevirkes Befæstning?« var gjerne det Spørgsmaal, hvormed hun modtog ham, thi det var just den smukke Sommer, da man drømte de lykkelige Drømme, anede, at noget Stort, Af gjøren de og Heldbringende laa ude i Fremtiden, da der var ligesom noget Vækkende i hele Luften.

»Ja, lad dem kun komme, disse Stortydskere,« sagde hun en Dag, da der var kommet Efterretning om, at Tydskland under Trusel af Forbundsexekution forlangte en ny Indrømmelse af Danmark, »lad dem komme til Dannevirke. Det er ikke for Intet, at de har saa travlt med at omtale den i deres tydske Blade og indrømme, at den ikke er til at spøge med. Der er høje, stærke Volde og dybe Oversvømmelser og over hundrede Kanoner staae der jo alt, gode danske Kanoner fra Linieskibene, som længes efter at komme med. Min Søstersøn, som har ligget i Lejr dernede, har givet mig en rigtig god Beskrivelse af, hvor stort og fortræffeligt Alt er.«

»Og den svenske og norske Hær maa De da ikke glemme,« lagde Christian til.

»Glemme den? Nej, ligesaa lidt som de skulle glemme den, naar de engang have havt at gjøre med den. To Konger og tre Kongerigers Hær, der alle slaaes som een Mand, det er et Syn, som de Tydskere sjelden have seet. Vi skal feje dem ud, vi skal kaste dem hen. Havde jeg blot en Søn, som 16 kunde være med! Jeg føler paa mig selv, at han ikke vilde falde, men komme hjem med Sejr.«

Man hørte raske Skridt gennem Haven, og en ældre Mand nærmede sig Lysthuset.

»Goddag, Hr. Overlærer,« sagde Christian, »saa tidligt paa Morgenstunden?«

»Ja,« sagde den Kommende, Overlærer Ludvigsen ved den lærde Skole, »jeg kommer for at fortælle store og gode Nyheder. Jeg har lige faaet Brev fra vor Rigsdagsmand, og han fortæller for ganske vist, at Alliancen med Sverrig er afsluttet og tiltraadt af Frankrig. Det gaaer efter al Sandsynlighed løs til Efteraaret. Det bliver store Dage for vort Fædreland.«

»Ja, tænkte jeg ikke nok, at vi vilde faae godt Nyt at høre idag?« sagde Konsistorialraadinden. »Jeg har kunnet føle det paa mig ligefra Morgenstunden.«

»Det glæder mig at skulle være den Første, som bragte Nyheden,« sagde Overlæreren. »Jeg var først ovre hos Kancelliraaden; jeg kunde ikke blive paa Skolen, men maatte ud med mine Nyheder, skjøndt det kun er et af de korte Frikvarterer, og det vil komme til at gaa ud over den latinske Stiil i sjette Klasse.«

»Det har jeg altid tænkt mig om Frankrig,« sagde Christian dybsindigt, »Napoleon *maatte* gjøre det, han fortsætter Onklens Traditioner og har blot ventet paa en Lejlighed til at gjengjælde Danmark den Troskab, det viste ham. Desuden vil han paa den Maade nemmest naae sit Maal, at faae Rhingrændsen.«

»Hør, veed De hvad, Hr. Ludvigsen, nu skal De sætte Dem ned, medens Margrethe henter Noget af min gamle Solbærrøm, et Glas af den har De ærligt fortjent.«

»Nej Tak, Frue, De maa undskylde, jeg tør ikke blive længere fra Drengene, den halve Time ef alt gaaet. Hvis Skolen skulde faae Lov i Anledning af Nyheden, kommer jeg igjen.«

»Gud veed, om Ludvigsen dog havde Ret,« sagde Christian atter eftertænksomt, da den Omtalte var ilet bort til den latinske Stiil. »Det lyder mig dog noget usandsynligt.«

»Troer Du det nu ikke?« sagde Konstiorialraadinden. »Det lader saa tvivlraadigt og ubestemt, det var Eet, og dernæst skal et ungt Menneske altid troe det Bedste. Hellere stole for- 17 meget paa det Gode end for lidt. Det vilde jeg have lært min Søn, havde jeg havt nogen.«

»Men det nytter dog heller ikke at hengive sig til falske Illusioner,« svarede Christian lidt overlegent, »og naar man erkjender, at det ingen Sandsynlighed har for sig, at Frankrig skulde hjælpe os, hvorfor skal man saa ikke udtale sin Erkjendelse? Man maa tage Forholdene, som de ere.«

»Det lyder nu saa klogt,« sagde Fruen, »men tænkte Alle saaledes, hvordan troer Du saa det gik i Verden? Vi bleve Pjalte Allesammen.«

Margrethe, som hele Tiden havde siddet fordybet i sit Arbejde uden at skjænke den politiske Samtale nogen Interesse, saae halvt forskrækket op.

»Men De misforstaaer mig virkelig aldeles,« sagde Christian fornærmet.

»Naa ja, ja, det komme vi nok ud af,« sagde den gamle Frue, »Du er jo ellers en flink Fyr, og den Dag, Du kommer og siger: Nu er Krigen begyndt og nu rejser jeg til Dannevirke, blive vi nok enige, enten saa Frankrig er med eller ikke. Vi skal forsyne Dig godt med Uldent, baade Trøjer og Strømper og sende Dig alle gode Sager over.«

»Jeg tænker ogsaa nok, vi tilsidst komme ud af det,« sagde Christian, »foreløbigt skal jeg paa Kontoret, jeg har meget travlt idag.«

Og dermed gik han sin Vej; men det nagede ham, at Margrethe havde hørt sin Moder sige om ham, at dersom Alle tænkte som han, bleve vi Pjalte Allesammen.

Det var nemlig gaaet op for ham, at han virkelig elskede Margrethe. Han følte vel ingen særlig Trang til at betragte Maanen, naar den skinnede over Domkirken, eller anstille andre astronomiske Observationer. Han hengav sig ikke til metriske Øvelser eller eensomme Spadseretoure og betragtede ikke Blomster, Træer og Lysvirkninger i Landskabet paa nogensomhelst anden Maade end tidligere, men han befandt sig altid meget vel i Margrethes Selskab, savnede hende, naar han ikke var sammen med hende, og forestillede sig det som en overordentlig behagelig og lykkelig Tilstand at være forlovet eller gift med hende. I den smukke lille By med Skov og Sø, hvor Vinter og Sommer, Foraar og Efteraar skiftede 18 saa fredeligt, og det ene Aar gik ligesaa roligt hen som det andet, skulde Livet glide hen i hyggelig Fred, i behagelig Stilhed.

Han var ikke urolig for, hvad Svar Margrethe vilde give ham, men længtes dog meget efter en Afgjørelse. Vel havde han besluttet ikke at forlove sig, før han var bleven Fuldmægtig, men paa den anden Side følte han dog en Trang til at udtale sig, til paa en Maade forud at faae Forholdet stiltiende ordnet og sikkert. Det var imidlertid vanskeligt for ham at faae Lejlighed til saaledes at antyde sine Følelser. De saaes vel ofte, da de næsten levede som i een Familie, men netop af denne Grund saaes de ogsaa meget sjældent uden Vidner, og naar de endelig et sjældent Øjeblik mødtes alene, var Forholdet mellem dem altid undergaaet en eller anden let Forandring, og Margrethe lidt mere fremmed og tilbageholdende ligeoverfor ham end ellers.

En Formiddag sad hun alene i det store Lysthuus og syede. Som det ofte var Tilfældet, indfandt Christian sig lidt efter aldeles hændelsesviis. Margrethe blev lidt rød, da han nærmede sig og sad en lille Smule længere, end det var naturligt, inden hun mærkede, at han kom, men sagde dog meget roligt sit »Godmorgen«.

Christian blev staaende ved Indgangen til Lysthuset, han vovede ikke at sætte sig ved hendes Side, thi der var kun et saa lille Stykke tilovers af Bænken, at han var kommen hende meget nær, hvis han havde sat sig ned.

En ligegyldig Samtale begyndte, men Replikkerne faldt meget langsomt. Man hørte i længere Mellemrum ingen anden Lyd end den eensformige Summen af Insekter, som dandsede om i Solskinnet. Margrethe undgik saa meget som muligt at møde Christians Blik, der ufravendt var hæftet paa hende. Christian vidste neppe, hvad hans Læber halvt mekanisk sagde, Margrethe følte langsomt Rødmen stige op i sine Kinder og sin Forvirring voxte og samlede kun med Møje sine Tanker til Svar.

Han havde en Stok i Haanden og tegnede med den i Gangens Sand og i det lille Bed udenfor Lysthuset. Han saa en lille, uanseelig Plante i det, tankeløst rev han den op.

19

»Men, Christian, hvad gjorde Du?« raabte Margrethe forskrækket.

»Hvad er det?« spurgte han.

»Aah, det var forresten Intet,« sagde hun, »det var en lille Plante, som jeg fik af gamle Kirstine, min Amme, sidste Gang, jeg besøgte hende. Hun sagde, det var en Lykkeurt, en lille, sjelden Blomst, hun havde funden i sin Have ved Nymaane. Den viser Menneskets Skjæbne; naar den trives godt, bliver den lykkelig, som har plantet den. Du veed nok, at hun er meget overtroisk og troer paa Eliefolk og kan see Bakkepigen sidde ved Galgebakken; jeg troer naturligvis heller ikke paa, hvad hun siger, men tog Blomsten for ikke at støde hende og plantede den der.«

»Jeg synes, at der har staaet en Rosenbusk før,« sagde Christian.

»Det har der ogsaa,« sagde Margrethe forlegent, »men den har jeg taget op. I Begyndelsen stod den lille Plante kun daarligt, jeg vilde prøve, om jeg dog ikke kunde faae den til at trives, og tog Rosenbusken op, fordi den tog Solen fra den. Det hjalp ikke; men paa eengang kunde jeg see, at den slog Rod og begyndte at voxte. Det var blot derfor, jeg blev bedrøvet, da Du rev den op.«

»Det gjør mig meget ondt,« sagde Christian med et saa ulykkeligt Ansigt, at Margrethe kom til at lee

deraf. Han tog forsigtigt den lille Plante op fra Jorden og undersøgte dens Tilstand; men der var intet Haab om, at den vilde trives. Rødderne vare revne heelt af. Om Eftermiddagen bragte han det smukkeste Rosentræ, han havde kunnet opdrive i Byen, og plantede det i Lykkeurtens Sted, men det forekom ham dog til Trods for Margrethes venlige Tak, at han ikke ret havde gjort sin Forseelse god. Hun og hendes Moder stode just i Begreb med at spadserere ud tilligemed en af de gamle Damer, der boede i Klosterfløjen, og han bad om at maatte ledsage dem.

Byens Omegn var dejlig, med Skov og Sø og hjemlige Marker. Alt var dobbelt dejligt i den sildige Eftermiddagstime.

Nær Byen laa store Skove. I Udkanten af disse, rundt omgivet af høje, kratbevoxede Skrænter laa en gammel Vandmølle.

20

Beliggenheden var underlig romantisk. Det var et af de Steder, som den, der seer det første Gang, altid synes, at han har kjendt tidligere og bevaret i en dunkel Erindring. I de Dage, da den lille By var en mægtig Stad, da stolte Riddere og skønne Damer færdedes i den, da Ridderborgen endnu knejsede paa den store Bakke ved Søen, hvor de røde Stene hvert Aar bøje Plougjernets Kanter, da lystige Jægerskarer med klingende Horn jagede Vildtet i de vidtstrakte Skove, da havde den skjulte Vandmølle været paa sin Plads, og Møllers Datter havde vel fra Dybet seet op efter de forbifarende, lystige Jægere med de vajende Fjedre og de prægtige Dragter og maaskee mødt en af dem om Aftenen, naar Skyggerne faldt paa over Skovene og laa dobbelt skjulende over Møllen og de hvidskende Træer omkring den.

Nu laa den der skjult og stille, som om Tiden var gaaet fra den, halvt ubeboet, thi Skovbækkens Vand flød ikke længere rigeligt, dens Ejer passede kun daarligt sin Forretning og var ofte hele Uger borte, og Alt stod da lukket og øde, smuldrende langsomt hen med mangen ituslaaet Rude og enkelte Huller i Taget. Der herskede altid en særegen Stilhed over Stedet; dobbelt eensomt var der, naar Møllen ikke var igang, og Vandet eensformigt rislede afsted.

Oppe paa en af Skrænterne stod en Bænk, Træerne i den smalle, tilgroede Have havde man næsten ved sine Fødder. Her satte man sig et Øjeblik til Hvile. De to ældre Damer talte om Aftenens Skjønhed og Aftenluftens Farlighed og rejste sig snart for at gaae videre. Christian og Margrethe bleve siddende og betragtede Lysets Spil paa Træerne.

»Jeg kunde godt lide at boe i den Mølle, skjult og stille,« sagde Christian.

»Jeg ogsaa, naar, jeg veed ikke ret, hvorledes jeg skal udtrykke det, naar jeg først havde levet noget i Verden,« svarede Margrethe.

Han saae lidt forundret paa hende, ikke saameget over det Anstrøg af »Føleri«, som var udbredt over denne Ytring, som mere over det Blik, den lod ham kaste i hendes Tankegang. Hun var ellers altid saa underlig taus og tilbageholdende, og hendes Tanker vare en lukket Bog. Var det Aftenens drømmende 21 Skjønhed, der nu aabnede Sjælen, eller var det noget Mere?

»Men see,« udbrød hun pludseligt, »der paa Vandledningens Kant ligeved Hjulet, i Sprækken, troer jeg virkelig, at den samme Blomst staaer, som gamle Kirstine sagde, var en Lykkeblomst.«

Christian saae derhen. En stor, gammel Træledning førte den forbiløbende Bæks Vand fra Skrænten over et Stykke af den dybt liggende Have til Møllehjulet. Forskjellige Planter spirede frodigt i dens Revner, og blandt dem stod virkelig nogle, der ganske lignede den lille, tykbladede Plante, han havde ødelagt om Formiddagen. Rask sprang han op, svang sig over Stakittet, der var sat ved Skræntens Rand og traadte ud paa den glatte Vandledning. Den var bred nok til, at man kunde gaae derpaa, men der var en Afgrund - rigtignok af de smaae, til begge Sider.

»Hvor vil Du hen?« raabte Margrethe forfærdet.

»Jeg henter Lykkeblomsten,« svarede han.

»Nei, Du maa ikke, jeg vil ikke have det, Du kan falde ned.«

»Jeg vil gjøre godt igjen, hvad jeg forbrød iformiddags,« sagde han og gik langsomt et Par Skridt videre. Det saae virkelig farligt ud.

»Vend om, jeg beder Dig derom,« raabte Margrethe.

Der var Noget i den Tone, hvormed hun talte, som et Øjeblik lod Christian føle, at han kunde have vovet sit Liv for at skaffe hende Blomsten, men han vendte om.

»Det var smukt af Dig, at Du var saa lydig,« sagde Margrethe efter et Øjeblik Taushed.

De gik bort fra den skovomhegnede Vandmølle, som svøbtes i Aftenens drømmende Skygger, og ud paa den lyse, brede Vej, der førte til Byen, og paa hvilken de to ældre Damer saaes et Stykke iforvejen.

Sommeren leed mod Enden. En smuk Eftermiddag i Begyndelsen af September sad Kancelliraadens Familie og Konsistorialraadinden og hendes Datter i det store Lysthuus i Haven og drak Kaffe.

22

»Jeg holder meget af Naturen,« sagde Kancelliraaden, »Maden smager allerbedst i den friske Luft mellem Blomsterne og de prægtige, grønne Træer.«

»Ja, det er ganske sandt,« sagde Christian, idet han pustede Røgen fra sin Cigar ud i en lang Stribe, afbrudt ved kunstige Ringe, »see nu ogsaa, hvor Røgen seer dejlig blaa ud i Solskinnet. Det var et udmærket Indfald af Moder, at vi endnu engang skulde spise hernede. Moder har altid saadanne udmærkede Ideer.«

Fruen smilede veltilfreds over den Roes, som blev hende tildeel og udbød, henreven af Nydelsen af at være populair: »Skal der være Gilde, saa lad der være Gilde. Jeg har lige faaet en Søsterkage fra Bageren, som egentlig skulde have staaet til iaften, naar Overlærer Ludvigsen kommer, men nu foreslaaer jeg, at vi selv spise den, medens den er ganske frisk.«

»Det gjør vi, Kone,« sagde Kancelliraaden, »jeg er en god Ægteemand, jeg holder meget af Kager,« og han tog sin Kone om Livet og gav hende et hjerteligt Kys.

Søsterkagen kom og gjorde almindelig Lykke. »Jeg har selv lagt Dejgen,« bemærkede Fruen i Parenthes til de begejstrede Udbrud, der ledsagede dens Nydelse.

»De laver udmærket Mad,« sagde Konsistorialraadinden afgjørende.

At lave udmærket Mad var efter Kancelliraadindens Overbevisning Højdepunktet af kvindelig Fortræffelighed, og Lovtalen var dobbelt kjærkommen, fordi den kom fra en anerkjendt Autoritet i disse Sager. Havde det været muligt for hende at udfinde Noget, der kunde kildre Ganen efter Kaffe og Søsterkage, havde hun offret det, men der var Intet, og hun maatte nøjes med i sit stille Sind at overveje, hvormed hun skulde glæde Selskabet til Aften. Samtalen drejede sig imidlertid stadigt om Søsterkage, og Alle deeltog med Interesse i den, med Undtagelse af Margrethe, som var ivrigt beskjæftiget med at lokke nogle Spurve nærmere og nærmere ved Hjælp af Krummer, som hun strøede paa Jorden.

Spurvene svirrede bort, Samtalen om Søsterkage standsede, et ungt Menneske, klædt i en eensfarvet, elegant Sommerdragt stod hilsende i Indgangen.

23

»Knud Sparre!« raabte Christian glad. »Hvor kommer Du fra?«

»Jeg havde et Par Timer til at blive her i Byen og vilde benytte Lejligheden til at hilse paa Dig og tillige paa Din Familie, som jeg ikke har seet, siden jeg var Dreng.«

»Tak skal De have, Hr. Sparre, det var smukt af Dem,« sagde Kancelliraaden med sit eleganteste Buk, thi den unge Mand, Christians Ven, var nok Opmærksomhed værd, hans Onkel, Kammerherren, var en af Omegnens Notabiliteter.

Den nysankomne Gjæst fik strax en Plads ved det hyggelige Kaffebord og modtog en Kop under mangfoldige Undskyldninger for Drikkens Beskaffenhed. Han var kommen til Sæde ved Siden af Margrethe. De kjendte hinanden fra Børneaarene, fra hvilken Tid Margrethe dog ikke bevarede nogen meget venskabelig Erindring om sin Sidemand, som havde drillet Christian meget med hans kvindelige Legekammerat og bestemt fordret hende udelukket fra en Fæstning, man havde opkastet ude i Skoven, og hvor Klassens Dreng ofte bivouakerede hele Eftermiddagen til stor Skade for de Videnskaber, de skulde dyrke den næste Formiddag. Det var, ligesom Erindringen om dette barnlige Fjendskab lagde sig over Margrethe og gjorde hende endnu mere forlegen, end hun ellers vilde have været ved at see en fremmed, ung Herre tage Plads ved hendes Side, saa nær, at hun stadigt maatte vogte sig for at komme til at berøre hans Arm, thi Pladsen ved Bordet var knapt tilmaalt. Hun vovede neppe at slaae Øjnene op og bed sine smukke Læber som en forlegen Skolepige. Havde hun dog blot den yderste Plads, men nu var det ikke muligt at slippe ud uden at komme forbi ham.

Knud Sparre, som neppe havde bevaret nogen Erindring om de ungdommelige Uenigheder, kastede af og til et stjaalent Blik paa sin smukke Naboerske. Samtalen gik livligt og muntert ved Bordet. Sparre var en ung Verdensmand, vant til at bevæge sig i forskjellige Forhold, og forstod strax, skjøndt maaskee paa en lidt overlegen Maade, at gjøre sig hjemme i den lille Kreds, men det vilde ikke lykkes ham at drage Margrethe ind i Samtalen. Han maatte nøjes med fra Siden at bemærke, hvor blødt og fiint hendes Kind rundede sig i det indfaldende Lys, og hvor smuk den lille Haand var, som forlegent snoede Livbaandets Ender, men det vilde ikke lykkes ham at vinde et eneste Blik.

Han blev dobbelt veltalende. Han havde rejst endeel og seet meget, han var vant til at færdes i hine Kredse, fra hvilke en lille Skildring bliver dobbelt interessant alene paa Grund af sin Oprindelse, navnlig glædede det Fruen at høre Kammerherrens paa Sparresholm blive omtalt som en ganske almindelig Familie af en Gjæst ved hendes Bord. Det var, som om de Alle hævedes til en højere social Stilling. Det faldt ham ogsaa let at fængsle det øvrige Selskab, og man rejste sig meget veltilfreds fra Kaffebordet.

»Hvor længe bliver De her i Byen, Hr. Sparre?« spurgte Fruen.

»Jeg tænker paa at anbefale mig om et Par Minutter,« var Svaret, »jeg vil tage en Vogn paa Gjæstgivergaarden, hvor mit Tøj staaer, for at komme til Sparresholm i lidt god Tid, min Onkel gaar helst tidligt i Seng.«

»Jeg havde haabet, at De maaskee vilde have overnattet her og saa taget tiltakke hos os, men jeg tør naturligviis ikke rivalisere med Kammerherrens herskabelige Huus,« sagde Fruen.

»Ja, hør,« sagde Christian, »idag overgaaer Moder sig selv med gode Ideer, bliv her iaften, saa gaae vi, Du, Margrethe og jeg en Tour og besøge de gamle Steder, hvorom vi nu talte, og iaften faae vi os en hyggelig Aftenpibe og en Toddy paa mit Værelse, og jeg slipper for at sidde paa Kontoret imorgen Formiddag,« føjede han hvidskende til.

Sparre lo: »Jeg takker, Du skildrer Tilværelsen her saa behageligt, at jeg ikke kan modstaae, jeg vil da tillade mig at tage mod Deres venlige Tilbud.«

Septembersolen spillede saa lyst og varmt i Haven, som om det var Midsommer, den skinnede paa Blomster og farverigt Løv og den muntre Klynge, men meest paa de tre smukke, ungdommelige Ansigter. Der var noget Festligt ved hele Scenen.

»Lad os saa gaae en Tour,« sagde Christian, »Du følger os nok, Margrethe.«

»Vi Ældre gaae ogsaa med,« sagde Konsistorialraadinden 25 lidt stødt, inden Datteren kunde faae Tid til at svare, thi hun syntes ikke om, at Christian uden videre disponerede over den unge Dame. Man begyndte da at deliberere om, hvilken Vej man skulde vælge. De Ældre vilde helst slippe lidt nemt. »Ikke ad Skovmøllevejen,« sagde Kancelliraaden, »det er ikke andet end Bakke op og Bakke ned.«

»Det er jo den allersmukkeste Vej,« udbrød Margrethe halvt uvilkaarligt.

»Jeg tilstaaer oprigtigt, at jeg ikke husker, hvilken Vej det er, der har det Navn,« sagde Knud Sparre, »men efter den Anbefaling, Frøkenen giver den, vil jeg ubetinget stemme for den.«

Margrethe syntes aldeles ikke at have lagt Mærke til disse Ord, thi hun vendte sig om mod Christian og tiltalte ham.

Pludselig afbrødes imidlertid Samtalen, det var bestemt af Skjæbnen, at der skulde komme fornemme Fremmede idag, en af Tjenestepigerne kom aandeløs farende hen til Lysthuset:

»Amtmanden er der, Herre! Han kommer lige efter mig.«

Og i Virkeligheden saae man ved en Omdrejning af Gangen en ældre, noget svær Herre nærme sig Selskabet med en værdig, rullende Gang. Alt kom i Bevægelse, Kancelliraaden ilede sin høje Foresatte imøde, øjensynligt trykket ved Bevidstheden om sin Hjemmefrakke og Pibe, som han forgjæves havde søgt at stikke Konsistorialraadinden i Haanden. I en dunkel Følelse af, at der var noget Vanærende forbundet med at blive grebet af en Kammerherre og Amtmand i at drikke Eftermiddagskaffe, bestræbte Fruen sig for saavidt muligt at skjule det dækkede Bord for den Kommendes Blikke og flyttede som en Forholdsregel i denne Retning Kaffekanden fra Bordet ned paa Bænken. Christian, i hvis Hjerte den studentikose Ligegyldighed for Adel, Titel og Rang kæmpede med Fuldmægtigaspirantens Ærbødighed for en Amtmand, fulgte langsomt og forlegent sin Fader. Konsistorialraadinden havde for levende Bevidsthed om den Stilling, hun var berettiget til at indtage blandt Egnens Honoratiores, til at ville trække sig tilbage, før Amtmanden havde sagt hende nogle forbindtlige Ord, og vægrede sig derfor ved at følge sin Datters Opfordring til at forsvinde ad Sidegangen.

26

Den Eneste, der forblev i uforstyrret Besiddelse af sin Sindsro, var Knud Sparre, og som han stod der ganske roligt, bestræbende sig for at undertrykke et let Smil ved at se sin Vens Debut som Embedsmand, var det første Gang, det lykkedes ham at opfange et Blik af Margrethes smukke Øjne, ja den lette Ironi, som spillede om hans Mund, fremkaldte endog et besvarende Smil fra hende.

Amtmanden hilste paa Damerne med megen Høflighed og paa Knud Sparre med en Ligemands Venskabelighed. Fruen følte, at hans Nærværelse som Familiens Gjæst til en vis Grad neutraliserede

Kaffebordets fornedrende Virkning.

»Charmant lille Bondepige, der lukkede mig op, Kancelliraad,« sagde Amtmanden spøgende, idet han strøg sine zirligt friserede og pomadiserede graae Haar frem. »Man seer, Deres Kone stoler paa Dem og paa sin Hr. Søn.«

Konsistorialraadinden begyndte at see lidt betænkelig ud, thi Hs. Højvelbaarenhed var bekjendt for at være Ynder af en lidt slibrig Konversation.

»Skal vi gaae op og faae et Glimt at see af hende igjen og snakke lidt om Fæstebønderne i Tyrsbæk, der er den egentlige Grund til mit Besøg idag? Damerne undskyldte os et Øjeblik,« og hermed fjernede den store Mand sig, førende Kancelliraaden med, der stadigt var under Trykket af den gamle Frakke og Piben, og en Byrde lettedes fra de fleste Tilstedeværendes Bryst.

Christian ophører at være Fuldmægtigaspirant, leer hjerteligt ved Synet af den skjulte Kaffekande og forfærder sin Moder ved at paastaae, at Amtmanden godt saae den hele, underfundige Transaktion. Fruen seer i Aanden, hvorledes hendes Kaffekande vil gjøre Runden ved alle Amtets Middagsselskaber i de første Maaneder, og er Fortvivlelsen nær, indtil Christian beroliger hende med den Forsikkring, at Amtmanden umuligt kan have opdaget *corpus delicti*, da Konsistorialraadinden hele Tiden har staaet foran det, og hun faaer da Ro til at koncentrere alle sine Tanker paa de gastronomiske Forholdsregler, som det vil være 27 nødvendigt at træffe, hvis Amtmanden forbliver der om Aftenen.

Spadseretouren blev foreløbigt opgivet eller ialfald indskrænket til Havens Omraade. Knud Sparre bestræbte sig stadigt for at indlede en Samtale med Margrethe, hvis smukke, barnlige Ansigt i høj Grad tiltalte ham, men hans Bestræbelser havde kun lidet Held, om det nu var fordi Erindringen om den Uvillie, hun som Barn havde næret mod ham var saa levende eller, fordi hun var bange for, at han gjorde Nar af den lille Kjøbstaddame og ret vilde vise hende sin Overlegenhed. Hun svarede ham kort og adspredt og blev mere og mere forvirret, og da hun tillige havde en Følelse af, at hendes Forvirring netop morede ham og gjorde ham mere livlig og talende, gik hendes Uvillie mod ham næsten over til en Følelse af Had. For dog at vise, at hun ikke var den Tosse, han maaskee havde antaget hende for, og at det blot var ligeoverfor ham, hun var saa taus og tilbageholdende og maaskee tillige for at vise den Indflydelse, hun paa sin Side kunde udøve, vendte hun sig ganske til Christian og begyndte med denne en livlig Samtale om forskellige huslige Smaabegivenheder, for hvilke den Nysankomne var ganske fremmed.

Knud Sparre mærkede Hensigten og begyndte nu paa sin Side at angribe Christians Opmærksomhed, og med afgjort Held. Denne havde i Virkeligheden for Øjeblikket saa megen Lyst til at faae sig en gemytlig Passiar med sin gamle Kammerat, at der kun behøvedes en let Opfordring til at gjøre ham ganske til Øre for, hvad der blev sagt fra hiin Kant. Det lykkedes ogsaa Knud at drage Konsistorialraadinden med ind i Samtalen.

Kanoelliraadindens Tanker dvælede udelukkende ved Muligheden af at erhverve en Kalkun for det Tilfælde, at Amtmanden vilde blive om Aftenen, og hun forlod tilsidst i sin pinlige Uro Selskabet og begav sig op til Huset. Margrethe saae med Beklagelse og Uro, at hun rejste sig, thi nu vilde hun blive den eneste Tause i Kredsen. Imidlertid indfandt de forventede Gjæster sig, Overlærer Ludvigsen og hans Kone, hvem Fruen havde sendt ned til de Andre i Haven med den Trøst, at hun selv kom »strax«. Overlæreren 28 blev meget glad over at træffe Knud Sparre, hvem han erklærede for at have været en af hans flinkeste Historikere. Margrethe hilste meget koldt paa Hr. Ludvigsen efter denne Erklæring.

Overlæreren var forresten Konsistorialraadindens Yndling. Han var en af Byens ivrigste Politikere, stillede og anbefalede Byens Kandidat ved Valghandlingerne, skrev i Byens Avis mod Bondevennerne og spillede i det Hele en Rolle, som Byens Borgermester undertiden fandt at være altfor meget en Hovedrolle, da den ikke beroede paa kongelig Udnævnelse.

Der udspandt sig nu en meget livlig, politisk Samtale. Overlæreren havde adskillige Punkter, over hvilke han i længere Tid havde tænkt og samlet Stof til Udtalelser, og som han nu kunde faae drøftet med Sparre, der var godt inde i Forholdene, og tillige kjendte flere af de ledende Personligheder og kunde give smaa private Meddelelser om dem, som det var Hr. Ludvigsen en sand Nydelse at erholde til videre Disposition. Engang imellem kastede Sparre et Blik hen til Margrethe, der sad aldeles tilovers og lod, som det interesserede hende i høj Grad at faae Ribberne løste af Lindebladene. Det blev imidlertid temmelig køligt, Mørket faldt stærkt paa, og man mindedes om, at Sommeren var forbi. I en livligt samtalende Gruppe begav man sig op til Huset. Margrethe gik bagefter og rev Bladene af de Buske, hun kom forbi. Pludselig vendte hun om, gjorde nogle Skridt tilbage, men gik da atter hen til de Andre.

»Har Du glemt Noget, Margrethe?« spurgte hendes Moder.

»Ja, mit Sytøj.«

»Og tør formodentlig ikke alene gaae tilbage og hente det.«

»Jo, jeg tør,« sagde Margrethe med en Stemme, der rystede af tilbagetrængt Graad over, at hendes naragtige Frygt saaledes var bleven omtalt for Selskabet, og gik rask tilbage.

Knud Sparre havde hørt Samtalen og fulgte hende, medens de Andre langsomt gik videre. Margrethe, som hørte, at Nogen gik bagefter hende, troede, det var Christian, og gik rask videre; Sparre naaede hende først ved Indgangen til Lysthuset. Haven var tæt bevoxet og Skumringen der derfor dobbelt stærk, men da han stod ved Siden af hende, gjenkjendte hun ham dog strax.

»Er det Dem?« udraabte hun halvt forskrækket, idet hun standsede.

»Blev De bange for mig?«

»Nei, De maa ikke troe, at jeg er saa barnagtig, som Moder vilde gjøre mig til. Vil De ikke gaae tilbage til de Andre. De maa ikke ulejlige Dem for min Skyld.«

»Jeg vender aldrig om paa Halvvejen,« sagde Knud Sparre spøgende, »end sige, naar jeg staaer saa nær ved Maalet.«

Man hørte, hvorledes Laagen i den anden Ende af Haven faldt i efter de Andre.

»Vil De tage Sytøjet, det ligger derinde paa Bænken,« sagde Margrethe hurtigt.

Han gik derind, og hun ilede bort i største Hast. Da han kom tilbage, saae han til sin Forundring, at hun var borte, og skimtede hendes lyse Kjole langt oppe i den mørke Gang. Rask ilede han efter hende. Hendes hurtige Gang blev til iilsomt Løb, men han naaede hende dog, inden hun var kommet mere end Halvvejen til Huset, nu vilde Margrethe have givet Alt til, at hun ikke havde forsøgt at løbe fra ham.

»Hvorfor flygtede De for mig?« spurgte han alvorligt.

Margrethe vilde svare, men den længe tilbagetrængte Graad brød i det Samme saa voldsomt frem, at hendes hele Legeme rystede derved. Knud Sparre blev aldeles forbauset. Han havde vel en Følelse af, at han havde hævnnet sig i Løbet af Eftermiddagen for den Maade, hvorpaa hun havde tilbageviist hans Forsøg paa Tilnærmelse og af, at han havde stillet sig i et særegent Forhold til den unge Pige; men dette voldsomme Udbrud overraskede ham dog i høj Grad. Hendes Bevægelse var saa stærk, at det ikke var muligt for ham at lade, som om han ikke bemærkede den.

»Er De ikke rask, Frøken?« spurgte han saa roligt og sø ærbødigt, at allerede hans Stemmes Klang øvede en velgjørende Indflydelse paa Margrethe.

»Jeg har en stærk Hovedpine,« sagde hun. »Nej, det er ikke det,« afbrød hun sig selv, »men Moder har Ret, jeg er meget barnagtig.«

Efter denne aabne Tilstaaelse, som nu syntes at gjøre ham til den Forlegne, gik de roligt ved Siden af hinanden.

»Jeg beder Dem tilgive mig, hvis det er mig, som .... hvis jeg har .... har forskrækket Dem ved at løbe saa hurtig efter Dem. Jeg vilde ikke lade Dem gaae alene.«

»Jeg er virkelig ikke vred paa Dem, det er der jo aldeles ingen Grund til. Vil De blot love mig, ikke at ansee mig for et reent Barn,« føjede hun sagtere til, »og heller ikke fortælle Noget til de Andre.«

Han kunde høre paa Stemmen, at hun smilede ved de sidste Ord.

De havde nu naaet Havelaagen.

»Giv mig Deres Haand paa, at vi ere Venner,« sagde han.

Uden at svare, rakte hun ham sin lille Haand og mødte hans Blik; de smilede begge.

»Sig, at jeg kommer strax,« sagde hun og ilede derpaa op til sin Moders Lejlighed.

Han saae efter hende, til hun forsvandt i Døren, og gik derpaa op til de Andre.

Fruens værste Anelse var gaaet i Opfyldelse. Amtmanden blev der Aftenen over; men til al Lykke havde hun faaet den attraaede Kalkun fra Gjæstgivergaarden. Aftenen gik imidlertid fortræffeligt. Amtmanden var af Kancelliraaden bleven overrasket i at tage et Kys ude paa Gangen fra den smukke Stuepige, men havde ganske udslettet hans Frygt for at have sat sin høje Overordnede i Forlegenhed ved at tage Sagen fra den gemytlige Side og øjeblikkeligt forstaaet den Antydning om Fuldmægtigposten, der senere faldt, idet han ligefrem foreslog at give den til Christian, efter først at have konstitueret ham et Par Maaneder.

Ved Bordet var hans Højvelbaarenhed lutter Munterhed og Behagelighed, thi det var godt besat, og han var En af dem, for hvem det lønner sig, at en Huusmoder gjør Anstrængeiser.

31

Han sagde Kancelliraaden Komplimenter i Anledning af hans Embedsførelse, saa at denne alt følte sit Hjerte banke ved Tanken om, at den sjette Oktober var nær, han drak den unge Fuldmægtigs Skaal, strømede over af Komplimenter over Maden og omtalte den afdøde Konsistorialraad som en af sine bedste Venner.

Overlærer Ludvigsen havde ham mistænkt for i Hjertet at være en reaktionair Heelstatsmand og gik ham derfor paa Klingen med et let, politisk Krydsforhør, men der var ikke det Mindste at udsætte paa hans Udtalelser. Han havde fornylig været ved Hove, var under Kongemødet bleven dekoreret med et svensk Kommandeurkors og samstemmede fuldstændigt med Ludvigsens liberale og skandinaviske Anskueiser. De Historier endelig, han fortalte, vare den Aften saa moderate, at Damerne kunde undgaae at forstaae dem; kortsagt, Alt var saa behageligt som muligt.

Han erklærede bagefter for Knud, at han havde haft en ubetalelig lille Historie, som dog var for »difícil« til at en ung Pige, der havde saadanne Øjne, som Frøken Margrethe, kunde høre den.

Margrethe, Christian og Knud Sparre havde som de Unge i Selskabet sluttet sig sammen, og Samtalen gik Slag i Slag mellem dem, kun fandt Christian, at han blev lidt tilsidesat af sin gamle Skolekammerat, som hovedsagelig henvendte sig til Margrethe. Han følte iøvrigt, at denne nok kunde have Grund til at vise sin Borddame denne Opmærksomhed, thi han havde aldrig seet hende saa smuk, livlig og straalende, som hiin Aften; hun lignede neppe den sædvanlige rolige og tilbageholdne Margrethe. Alle de gamle Erindringer fra Børneaaarene bleve opfriskede, og Knud overraskedes oftere ved at høre, hvor tydeligt den unge Pige erindrede mangen ubetydelig Begivenhed, hvori han havde spillet en Rolle, og som han forlængst havde glemmt, fordi hans Tanker aldrig havde dvælet ved den siden, og han følte tillige en næsten barnlig Anger over alle de smaa Forfølgelser, hvori han havde gjort sig skyldig, og som hun havde bevaret saa levende.

»Det var maaskee Erindringen om mine tidligere Drillerier, som stødte Dem saameget tilbage fra mig, da vi 32 mødtes i Eftermiddag,« sagde han halvsagte, »jeg mærkede, at der var Noget mellem os.«

»Maaskee,« sagde hun rødmende.

»Og det var maaskee en dunkel Følelse af, at jeg havde en Uret mod Dem, som ubevidst drog mig saameget til Dem, for at jeg kunde opnaae Forsoning,« tilføjede han dristigt.

Hun svarede ikke; han tog sit Glas og tømte det med Blikket fæstet paa hende: »For Fortiden og for Fremtiden!«

Senere paa Aftenen, da Alt var roligt i Huset, sad Christian og Knud i en rolig Samtale paa den Førstes Værelse.

Knud Sparre og Christian havde været Venner fra Drengaaarene af, da de gik sammen i Latinskolen. Knud, som tidligt havde mistet sine Forældre, var i Kost hos en af Lærerne ved Skolen, hvor han fandt det temmelig kjedsommeligt, og da Kapitelgaarden med dens store, frugtrige Have laa lige i Nærheden, var det intet Under, at han saa ofte som muligt, under forskjellige Paaskud om at læse sammen eller foretage andre lærde Øvelser i Fællesskab med Christian, ombyttede sit kjedsommelige Værelse med Nabohavens Herlighed. Dette var den egentlige Oprindelse til det venskabelige Forhold, der stiftedes under Jordbærs, Blommers og Graapærers Auspicier. De to Drengere vare iøvrigt hinanden meget ulige. Christian var en jevntbegavet, godmodig, noget indolent Natur; hans Ven var ham langt overlegen i Begavelse, livlig, let bevægelig og gjorde Alting fuldtud.

Skoledrengene, der ere tilbøjelige til at see Alt fra et satirisk Synspunkt, forsøgte engang, da Cervantes' berømte Roman gik Klassen rundt som Morskabslæsning, at kalde ham Don Quixote; men Indførelsen af dette Øgenavn strandede paa Christians bestemte Modstand. Denne vilde paa ingen Maade taale en saadan Benævnelse, ikke alene fordi han virkelig holdt meget af Knud, men ogsaa fordi han indsaae, at man da meget let vilde falde paa at kalde ham Sancho Pansa, da han var Knuds bestandige Ledsager. Han erklærede derfor, da Forslaget kom frem, at Den, der brugte dette Øgenavn, ikke vilde blive inviteret til det store Selskab paa hans Fødselsdag, den største private Festlighed i 33 Klassen, og paa Grund af denne energiske Modstand faldt ogsaa Sagen. Christian saae altid op til Knud; denne Følelse hos ham vedblev bestandigt og var ikke den mindste Grund til, at Forholdet mellem dem var saa stadigt; thi ligesom den Ene af de To hørte til de Naturer, der trænge til En, hvem de kunne underkaste sig, og hvis Mening de kunne hylde, følte Knud paa sin Side i høj Grad Behageligheden ved at omgaaes med en Jevnaldrende, der stadigt og villigt anerkjendte hans Overlegenhed.

I de sidste Aar havde tilfældige Forhold medført, at de ikke saae hinanden saa jevnlige som ellers, og de befandt sig nu begge særdeles vel i hinandens Selskab, som de sad der paa Skuepladsen for deres Drengelig

og talte om gamle Dage.

De havde ikke tændt Lys, thi Maanen skinnede stærkt og klart. De saae ud over den mægtige Kirke, som laa i Lyset, men kastede en dyb Skygge henover Pladsen og over de sorte Træer, hvis Blade bevægede sig let i en hemmelighedsfuld Hvisken; længere borte laa Tagene af Byens Huse, og ude i Horizonten blinkede en sølvklar Stribe, som viste, hvor Fjorden begyndte. Stilheden i Naturen, den dunkle Belysning, som ikke tillod at iagttage Ansigtstrækkene, gav Samtalen et mere fortroligt Præg, end den ellers vilde have havt.

»Jeg har altid haft Rædsel for et skjult, ukjendt Liv,« sagde Knud Sparre, »alene Tanken derpaa har kunnet give mig en kvælende Fornemmelse; men iaften synes det mig næsten, som jeg kunde blive tilfreds, ja lykkelig, naar jeg levede »*penitus ab orbe divisus*« paa et Sted saa fuldt af Ro og stille Fred som dette. Naar Alt kommer til Alt, er det dog vel behageligere at drive paa en Baad ned ad en stille, venlig Strøm, end sejle ud paa et stormende Hav, for at bruge et ikke ubekjendt Billede.«

»Ja, jeg holder ogsaa inderlig meget af Byen,« sagde Christian, »og glæder mig ret ved, at der er al Udsigt til, at jeg bliver her hele mit Liv. Saalænge Fader lever, kan jeg have det godt som hans Fuldmægtig og, naar han er død, tænker jeg, at jeg faaer Embedet. Naar jeg blot kan have mit gode Udkomme og leve paa et behageligt Sted, 34 hvor man kommer godt ud af det med Folk, forlanger jeg ikke mere af Livet.«

»Har Du aldrig følt nogen Trang til at udmærke Dig, til at vinde et Navn?« spurgte Knud.

»Nej,« sagde Christian, idet han røg stærkere til af sin Pibe, som truede med at gaae ud, »om man bliver omtalt af hundrede Mennesker eller af hundrede Tusind, synes mig, kommer ud paa Eet.«

»Det var ikke ganske det, jeg meente,« sagde Knud, »jeg mener, om Du aldrig har følt Trang til at udrette noget Stort og Godt i Verden, før Du døde, være med at bringe den blot en Tusindedeel af en Tomme frem.«

»Udrette lidt Alvorligt i Verden, det har jeg nok følt Lyst til,« svarede Christian, »men det kan der nok ogsaa blive Lejlighed til. Der er for Exempel her paa Kirkens Gods et meget indviklet Arvefæsteforhold, som gjør, at der ikke svares til den de Afgifter, som jeg troer, den er berettiget til. Der har været kludret med det i mange Tider, men uden at det har ført til noget Resultat. Jeg troer nok, jeg vil kunne klare Spørgsmaalet og derved skaffe Jordebogsindtægterne en ikke ubetydelig Forøgelse. Den Dag, jeg kunde faae det ordnet, vilde jeg virkelig være tilfreds og synes, jeg havde gjort Noget. Det var jo ikke for mig selv, jeg havde arbejdet, men for et mere almindeligt Formaal.«

»Du og Margrethe og jeg kom ikke den Tour, vi talte om,« sagde Knud efter nogen Tids Taushed.

»Det var jo Amtmandens Skyld,« sagde Christian, »men bliv imorgen over, saa skal Du faae alle de gamle Steder at see.«

»Det kunde jeg igrunnen have Lyst til,« var Svaret.

»Vel, jeg tager Dig paa Ordet. Om Du kommer en Dag tidligere eller sildigere til Din Onkel, gjør vel ikke Noget til Sagen.«

»Aa, nej, det har Du egentlig Ret i.«

Dermed var Sagen afgjort.

Den næste Dag lettede Christian til Ære for sin Gjæst sine Skuldre for Kontorets Byrder og forbrugte en betydelig Mængde Cigarer.

35

Knud havde hele Dagen stadigt bragt Spadseretouren i Erindring; om Eftermiddagen blev den ogsaa virkelig iværksat, og de tre Unge gik sammen ud ad den gamle Klosterport.

Efter en Times Vandring sad de ved Skovmøllen, det smukkeste Punkt i Omegnen og Maalet for alle Udflugter med Fremmede. Samtalen havde været meget livlig, Knud havde atter følt sig sælsomt berørt ved at høre, hvorledes Margrethe erindrede alle Smaabegivenheder fra Barndommen, hvori han havde spillet en Rolle, og som han selv enten havde glemt, eller af hvilke Erindringen dog kun stod dunkel og drømt for ham. Nu indtraadte der et Øjebliks Taushed.

»Det er dejligt at have Havet i Nærheden, naar man boer i en lille By,« sagde Margrethe, idet hun viste ud over Træerne. »Det er saa smukt, og der er saa meget Liv deri.«

Hun talte til den Side, hvor Knud sad.

»Havet vækker mange forskellige Tanker,« sagde denne, »men er det af de rolige eller de urolige?«

Efter et Øjeblikks Betænkning, som om det kostede hende lidt Kamp at tale, sagde Margrethe:

»Det giver Friskhed i Sindet, synes jeg, og mere Ro. Jeg tænker altid paa min Barndom, naar jeg seer paa Vand i Solskin.«

»Der kjører Kjøbmand Schous nye Jagtvogn,« sagde Christian og pegede hen paa et Stykke af Vejen, som var synligt fra Bakken. Da Ingen svarede, rejste han sig og gik hen for at see efter Vognen, som om den udelukkende beskæftigede ham.

»Havet vækker Uro og Længsel i mig,« sagde Knud Sparre, »Bølgerne gaae altid fremad, ere altid i Bevægelse, den, der staaer stille paa Strandbredden, vækkes af dem. Jeg holder ikke af at see paa en Indsø, den kan være dejlig og venlig, men der er sat Grændser for den, og Uroen mangler.«

»Uro og Længsel? Hvorefter?« spurgte Margrethe, men følte i det Samme, at hun havde spurgt om altfor meget og følte det dobbelt, da hun saae det Blik, han kastede paa hende.

36

»Seer De den Stribe langt ude,« sagde hun hurtigt, »den er saa blændende i den nedgaaende Sol, at man neppe kan see paa den. Det er det aabne Hav, hvorfra Noret gaaer ind til Byen.«

»Kan man ikke see mere af det herfra?« spurgte Knud Sparre.

»Jo, indefra Møllen,« svarede Margrethe. »Jeg har engang som Barn været derinde, og den gamle Kone tog mig op til det Gavlvindue, der er lige ved Hjulet, og sagde, at hun vilde vise mig mere af Verden, end jeg nogensinde før havde seet. Naar man staaer ved det Vindue, trække virkelig ogsaa Skovene og Pynterne sig saa underligt tilbage, at man kan see mange Mile ud. Jeg saae dengang for første Gang et stort Skib seile langt ude i Søen, og jeg kan endnu neppe frigjøre mig for den Forestilling, at Robinson Crusoe, Sindbad den Søfarende, Arasmanes og alle de Andre, som havde flakket om i Æventyrene, vare der ombord.«

»Jeg vil dog prøve, om jeg ikke ogsaa kan faae et saadant Glimt at see af Æventyrets Verden,« sagde Knud Sparre, idet han rejste sig og hurtigt gik ud paa Vandrenden, der førte lige hen under Vinduet.

»Er Du gal, Menneske!« raabte Christian. »Lad dog være, den er saa raadden, at den kan gaae istykker under Dig ved hvert Trin.«

Han svarede ikke, men gik ud til Enden af Vandledningen, hvor han standsede ved Hjulet lige under Vinduet.

»Her er dejligt,« sagde han, »man seer langt ud og det store Skib gaaer derude.«

Margrethe havde rejst sig fra Bænken. Christian slog utaalmodigt i Sandet med sin Stok.

»Kom dog tilbage, Menneske!« raabte han, »Folk, der see Dig nede fra Vejen, maa jo troe, at Du er gal.«

Knud vendte sig endelig atter mod dem.

»Jeg er bleven ganske blændet af at see ud i alt det Lys,« sagde han, »jeg kan neppe see, hvor jeg træder.«

Margrethe gik hurtigt nogle Skridt frem og vilde have traadt ud paa Randen, hvis ikke Christian havde grebet hende om Armen og holdt hende tilbage.

»Luk først Dine Øjne et Øjeblik!« raabte han til Sparre.

37

Denne fulgte Raadet og gik derpaa med sikke Skridt tilbage.

»Lad os saa gaae hjem,« sagde Christian gnavent, »havde jeg ikke været med, kunde I begge to være blevne slaede ihjel.«

»Tænkte De virkelig paa at vove Dem derud?« sagde Sparre til Margrethe.

»Ja vel tænkte hun paa det, og hun havde saamænd ogsaa gjort det, naar jeg ikke havde været tilstede,« sagde Christian.

Margrethe følte, at han betragtede hende, men vilde ikke møde hans Blik.

Hjemvejen gik temmelig taust. Christian gjenvandt snart sit gode Lune og fortalte Løst og Fast fra Byen, men kunde ikke faae de Andre med.

Tæt ved Byen mødte de en gammel Bondekone, der standsede bekjendt og gav sig i Tale med dem. Det var Margrethes gamle, overtroiske Amme, som havde givet hende Lykkeurten.

»Herregud, lille Margrethe,« sagde hun, »hvordan er det, Du seer ud? Du har dog vel aldrig været alene i Møllekrattet iaften?«

»Nej, hun har ikke,« sagde Christian, »Kirstine kan være ganske rolig, hvis det er Eliefolket, hun tænker paa. De kan ikke taale Cigarrøg, og jeg har været med.«

Den gamle Bondekone saae fornærmet ud, og man gik hver sin Vej.

Det var næsten mørkt, og Duggen faldt stærkt paa. Klokkeren i Domkirken begyndte nu at ringe. Engang for et Par hundrede Aar siden havde der ved Byen staaet et stort Slag, hvor der var bleven kæmpet fra Morgenstunden til denne Time, da Sejren var vundet og Landet reddet. Siden den Dag ringedes der altid istedetfor til Solnedgang ved denne Tid for at mindes Sejren og Rigets Frelse.

Den næste Morgen tidligt forlod Knud Kapitelhuset, medens Alt endnu var stille indenfor de tykke, røde Mure. Kun den tætte Vedbend viftede fra Vinduerne til ham.

38

Jagten gik lystigt paa Sparresholm. Der var ikke mange Dyr i Skovene, og der var ikke heller megen Skov, men til Gjengjæld var det en godt Strøg, hvad Fuglene angik, og da man tillige deeltog i Nabogaardenes Jagter, var der dog endeel at gjøre.

Den gamle Kammerherre, Knud Sparres Onkel, holdt meget af sin Neveu. Hans egne Sønner vare fuldstændige Landmænd, gode Hestekjendere og Medlemmer af Dyrskuekomiteerne, men ellers ikke fremragende i nogensomhelst Retning. Knud derimod repræsenterede Familiens Fremtidshaab, var den, der skulde fremad i Verden. Hans Onkel viste ham derfor altid særlig Forkjærlighed, og hans Fættre havde megen Respekt for ham. De paaskjønnede navnlig, at han, skjøndt han var saa »dygtig«, dog tillige var en munter og behagelig Selskabsbroder, der aldrig, saaledes som Præstens Søn, der ogsaa var »dygtig«, lod det være sig magtpaaliggende ved alle Lejligheder at vise sin Overlegenhed, hvad Kundskaber angik.

Denne Gang var han imidlertid endeel forandret. Ofte kunde han vel vise sig som den Gamle eller rettere dobbelt frejdig og livsglad, men undertiden var han ogsaa meget indesluttet og tilbageholdende. Han plejede da gjerne at skille sig fra det øvrige Jagtselskab, og det oplystes da flere Gange, at han havde søgt ud til en skovbevokset Pynt, hvorfra man havde vid Udsigt over Fjorden til den knejsende Domkirke, hvis Taarne ragede op paa den anden Side. Man kunde ikke komme paa det Rene med, hvad det var, der drog ham til denne Plet.

Amtmanden, som opholdt sig paa Gaarden, ikke saameget for Jagtens Skyld, som for de den ledsagende Gilder, paastod, at han havde opdaget, at der var en smuk, ung Bondepige i det lille Huus ved Pynten, og at det var hende, der forlokkede den eensomme Jæger, og saasnart nu Knud kom i sit tause Lune, regnede det ned over ham med Hentydninger til »Skovpigen«, og hans Kousine, Frøken Lucy Sparre, en lystig og flot ung Herregaardsskjønhed, der stadigt færdedes med Jagtselskabet, sang advarende til sin tause Fætter:

39

»Møder en Nymfe Dig,
Lad hende skjøtte sig,
Jæger, o, tag Dig ivare.«

Gjæstede Knud virkelig jevnlig det lille Bondehuus, vilde han iøvrigt neppe have undgaaet at træffe den samme unge Dame, thi, til stor Forbauselse for Bondefolkene, gik der i den Tid neppe nogen Dag, hvor ikke den naadige Frøken, snart tidligt paa Morgenstunden, snart i Skumringen og undertiden lige i Middagstiden, kom travende paa sin bekjendte graa Hest, steg af for at faae et Glas Vand, som altid den smukke Ane selv maatte bringe, og derpaa jog bort, altid synlig oplivet ved Nydelsen af den beskedne Forfriskning.

En Dag, da den unge Dame red bort fra et af de sædvanlige Besøg ved Skrænthuset, mødte hun imidlertid sin Fætter, der langsomt slentrede hen ad Vejen. Hun rødmede, men raabte hurtigt:

»Der greb jeg Dig paa fersk Gjerning, Knud! nu kan Du ligesaa godt gjøre mig til Din Fortrolige.«

»Hvormed Lucy?« spurgte han, »det er dog vel aldrig Din Mening, at Du troer et Ord af den dumme Snak om Bondepigen?«

»Ja, hvorfor ikke?« svarede hun og saae forskende paa ham. »I Herrer ere vist mere slemme, end vi i Almindelighed faae at vide. Du kunde jo ogsaa gifte Dig med hende.«

»Jeg er ikke forelsket i den Bondepige,« sagde Knud, »og som Følge deraf kunde det hverken falde mig

ind at gifte mig med hende eller at forføre hende.«

Den unge Pige taug og rettede paa den Graaes lange, lyse Manke. Da hun havde redet en Stund langsomt ved Siden af Knud, sagde hun, paany stærkt rødmende:

»Du har været fortrolig mod mig Knud, nu skal jeg ogsaa være det mod Dig.... Om Forladelse, Du ønsker maaskee ikke at bæres med min Fortrolighed,« tilføjede hun, da han vedblev at gaae taust, og hun gav den Graa et Rap med Pidsken, saa den foer et Spring frem, men tæmmedes atter af hendes øvede Haand.

»Du tager virkelig Fejl, kjære Kousine, tvertimod, det 40 vilde glæde mig i høj Grad, om Du vilde vise mig saamegen Tillid.«

»Godt, saa skal Du raade mig,« sagde hun med et lidt tvungent Smil paa sit smukke, aabne Ansigt. »Du skal være mig som en gammel, ærværdig Tante, som en Moder eller saadant noget Andet, som jeg ikke har, og som man bruger ved slige Lejligheder til fortrolige Tilstaaelser. Amtmanden vil frie til mig. Hvad skal jeg gjøre?«

»Vil han det?« spurgte Knud forbauset. »Men, hvoraf slutter Du det?« tilføjede han, smilende baade ved Tanken om den aldrende Tilbeder og over den Rolle, som han selv spillede.

»Det kan jeg naturligviis ikke sige Dig,« sagde hun, »jeg siger kun, at jeg troer, ikke *hvorfor* jeg troer.«

»Troer Du, at Du holder af ham?« spurgte Knud, »for saa skal Du naturligviis tage ham.«

»Saa havde jeg ikke spurgt Dig tilraads,« sagde hun heftigt og pressede sine smukke, friske Læber sammen.

»Du kunde ganske vist blive den meest fortryllende Amtmandinde i Danmark, men«.... Han fik ikke talt videre ud, thi hun gav paany sin Hest et Rap med Pidsken og lod den gaae afsted i fri Galop, saa Gruus og Stene fløj fra dens Hove, og den smukke Rytterske var forsvunden saa hurtigt, at der neppe var Tid til at see, hvor beundringsværdigt hun tog sig ud i det vilde Ridt.

Siden talte hun og Knud ikke videre om Sagen.

Da Besøget hos Onklen var endt, vendte Knud tilbage til Hovedstaden, hvor han med en hidtil ukjendt Lyst og Kraft tog fat paa sine Arbejder. Efteraaret gled hen, smukt og roligt. Der var vel et vist Røre i det politiske Liv og truende Skyer paa Horizonten; men de syntes at være Tordenskyer i Sommertiden. Dannevirkes Befæstning sagdes at være fuldendt, med levende Stolthed læste man de Beretninger, som fremmede, selv tyske Blade indeholdt om den mægtige Befæstning. Alliancen med Sverrig og Norge var saagodt som afsluttet. Stadigt læste og hørte man Beretninger om, hvorledes Forhandlingerne skrede videre og videre frem, og i 41 Tankerne udmalede man sig med glimrende Farver den nye Æra, som skulde indvies ved de tre Rigers samlede Optræden.

Ogsaa indadtil var det Forhaabningernes Tid, den længe ventede Time for Foreningen med Slesvig syntes at stunde til, og Forhandlingerne om den nye Forfatning fulgtes med levende Interesse.

Alle Tidens Bevægelser spejlede sig levende hos Knud. Det var, som om han ikke kunde aabne sig nok for det virkelige Liv.

Han skrev stadigt til Christian, skjøndt denne var meget efterladende i at svare. Hans Breve, der indeholdt livfulde og varme Skildringer af Livet og Bevægelserne i Hovedstaden, vare fælles Ejendom i Kapitelhuset og bleve Fællesgods i en endnu videre Kreds; thi paa Basis af nogle af dem skrev Christian, der ogsaa følte Trang til at deeltage aktivt i det bevægede Liv, en ledende Artikel til Byens Avis, der gjorde megen Lykke, og hvoraf Kancelliraaden var særdeles stolt.

I sin Tid havde denne som Fuldmægtig paa Amtskontoret været mindre velstemt mod Tidens Forandringsssyge. I Byens Klub havde han været en af Repræsentanterne for det moderate Parti og navnlig ivret stærkt mod den utilgivelige Selvtillid, hvormed de unge Mennesker i Hovedstaden dristede sig til at optræde som Førere med deres Meninger. Nu gik han bestandigt med et Exemplar af det Nummer, der indeholdt Sønnens Artikel, i Lommen og læste op af det ved alle Lejligheder; thi han var en Mand, der fulgte med Tiden og ikke yndede at stille sig i Opposition til den.

Christian gjorde et kort Besøg i Kjøbenhavn i November, da Alt der var optaget af Forfatningforhandlingerne. Den trettende November skulde tredie Behandling finde Sted. Knud Sparre, hvis mange Bekjendtskaber havde skaffet ham et Par Billetter til Rigsraadets Tribune, fik ham med sig derhen. Christian interesserede sig ikke meget for parlamentariske Forhandlinger og havde under sit Ophold i Kjøbenhavn aldrig besøgt de lovgivende Forsamlinger. Det var imidlertid paa en heldig Dag, han gjorde sit første Besøg.

Forhandlingerne fulgtes med levende Interesse fra Tilhørerpladserne, hvor man kun saa Hoved ved Hoved. Det 42 var bekjendt, at Sejren i Rigsraadet var noget tvivlsom, og nogle af de slesvigske Medlemmer, hvis Stemmer kunde gjøre Udslaget, sagdes at gjøre deres Ja afhængig af en Erklæring fra Regeringen, som skulde afgives i Mødet. Skjøndt Anskuelserne i selve Salen saaledes vare deelte, herskede der i Byen kun een Mening om Ønskeligheden af den nye Forfatning, hvis Vedtagelse imødesaaes med Længsel, og alle Tilhørerne vare livfulde Repræsentanter for denne Stemning. Trods Præsidentens gjentagne Irettesættelser, ja Trusler om at lade Tilhørerpladsen rydde, var det dem umuligt at tilbageholde de livlige Meningsyttringer, som de paa denne Dag holdte interessante Foredrag gave Anledning til. Mændene af den gamle Skole, de sidste Heelstatsmænd, hvis Røster man næsten havde glemt, gjorde Regnskab op med Fortiden og angrebe i stærke Udtryk Regeringens Fremgangsmaade. Ministeriets veltalende Medlemmer optog beredvilligt Kampen og indskrænkede sig ikke til at forsvare, det nye Forfatningsudkast; men den Sal, som havde været Vidne til saamange mindeværdige Kampe, blev paa denne Dag Skuepladsen for det sidste Hovedslag mellem de to afgjørende Retninger i Danmarks Politik, Heelstatsmændenes katalauniske Marker.

De to Venner fulgte Debatten med samme dybe Interesse som de fleste andre Tilhørere, og Christian udmærkede sig paa en iørefaldende Maade ved stærk Hyssen og stærke Bravoraab, alt eftersom Lejligheden gaves; ja, da Konseilspræsidenten havde sluttet sit store Foredrag, gjorde han et Forsøg paa at faae et Leve igang for denne, der bragte Buddet til at true ham med at blive viist Døren. Da Forhandlingerne imidlertid, efter at have varet fra Klokkeren eet i halvfemte Time, afbrødes, og et nyt Møde ansattes til samme Aften, fandt han, at han havde virket tilstrækkeligt til Fædrelandets Tarv, og kun Knuds bestemte Forsikkring, at han, hvis Christian ikke vilde følge ham derhen om Aftenen, ogsaa vilde blive hjemme, bevægede ham til atter at gaae derhen. Forhandlingerne bestode denengang hovedsagelig i, at de enkelte Medlemmer motiverede deres Stemmegivning. Enhver, der erklærede at ville stemme Ja, kunde være 43 sikker paa at fremkalde en sand Bifaldsstorm fra Tilhørerne, der stode endnu mere talrigt forsamlede end om Formiddagen, Hoved ved Hoved, langt ud paa Gangene. Efter halvanden Times Forløb gik man til Afstemning, umiddelbart efter et aandfuldt Foredrag af Ordføreren, der sluttede den hele Forhandling med de Ord: »Hvo Intet vover, han Intet vinder, men dristigt vovet, halvt er vundet.« I aandeløs Spænding ventede man paa Afstemningens Resultat, og da den var endt med Majoritet for Forfatningen, udbrød der en saa ustandselig Jubel, som aldrig før havde lydt indenfor Salens rolige Vægge, og som neppe tillod Præsidenten at komme til Orde for dybt bevæget at proklamere Forfatningens Vedtagelse og udtale Ønsket om, at den maatte blive til Velsignelse for Fædrelandet.

Nye, uendelige Hurraraab rungede atter gennem Salen, denengang ikke alene fra Tilhørerne, men ogsaa fra Raadets Medlemmer, og man skiltes ad under stor Bevægelse.

»Nu skulle vi have os en god Boeuf,« udbrød Christian, da de vare komne ned i Slotsgaarden. »Man trænger til at leve lidt godt ved vigtige Begivenheder.«

»Jeg vilde give Noget til, at jeg havde været med at afgive Stemme deroppe,« sagde Knud, »og saa skulde ud til Kapitelgaarden,« tilføjede han sagtere.

»Hvad siger Du?« spurgte Christian.

»Jeg antager Dit Forslag,« svarede Knud.

Man gik op til en af de store Restaurationer. Paa den livlige Bevægelse, der herskede imellem de talrige Gjæster, kunde man strax mærke, at den vigtige Efterretning var naaet derhen, og rundt om i mindre Grupper diskuterede man det store Spørgsmaal.

»Mine Herrer!« raabte Christian, idet han rejste sig med sit Glas i Haanden. »Jeg foreslaaer, at vi drikke et Glas for den nye Forfatning.«

Nogle enkelte af de Tilstedeværende saa halvt fornærmede paa det unge Menneske, hvem de mistænkte for at ville gjøre sig vigtig, men de Øvrige modtog Skaalen med Begejstring, og den blev drukken under livlige Hurraraab. Hele det tilstedeværende Selskab, sammensat, som det jo altid paa 44 slige Steder er Tilfældet, af de meest ueensartede Elementer, følte sig pludseligt i den fælles Glæde som Venner og Bekjendte.

Man sluttede sig sammen i een stor Kreds, og Samtalen førtes med stort Liv om Dagens vigtige Begivenheder, om de enkelte Medlemmers Afstemninger og Udtalelser og om de Følelser, den vigtige Efterretning vilde fremkalde rundt om i Europa, hvor den alt maatte være bragt ad Telegrafernes lynsnare Baner. Taler og Sange vexlede til langt ud paa Natten. Man udtalte de skjønneste Forhaabninger om en lysende og ærefuld om end alvorlig Fremtid, som nu vilde oprinde, det var, som man alt stod ved det Maal, man i saamange Aar længselsfuldt havde sukket efter.

Knud var en af de Tauseste. Christian derimod var lutter Liv og Bevægelse, og da Kredsen endelig skiltes, udbragtes der et Leve for ham, thi han havde paa en Maade været Dirigent.

»Nu føler jeg, hvad det er at elske sit Fædreland, at kæmpe for en Idee,« sagde han begejstret til Knud. Denne svarede ikke, og Christian frygtede for, at han følte sig tilsidesat og overseet.

To Dage efter, en mørk Novembereftermiddag, var der en underlig Bevægelse i Københavns Gader, en Bevægelse af en sælsom, uhyggelig Art. Rundtom stode talrige Grupper, men fra ingen af disse lød der højroastede Ord, dæmpet og ligesom frygtende for at tale højt gav man bekymrede Tanker Luft, og dyb Alvor stod at læse paa de Samtalendes Ansigter. Hvor et Par stode samlede, sluttede strax Flere sig til dem, thi det var ogsaa nu Timer, hvor Alle kjende hinanden og slutte sig sammen. Det Budskab, der gik rundt i Byen, var, at Kongen laa for Døden paa Lyksborg Slot.

Mørket sænkede sig efterhaanden over Staden, Skyerne trak sig tæt sammen over hele Himlen, og Regnen begyndte at falde i de tause og mørke Gader, just som det Budskab fløj gennem Staden, at der var kommet Telegram om Kongens Død, et Budskab, der gav Manges Stemme en sælsom, brudt Klang, naar det udtaltes, som fremkaldte Taarer i mangt et Øje og dybe, alvorlige Tanker i alle Hjerter.

45

Den næste Formiddag, just som man i Kapitelhuset sad ved Kaffebordet, traadte Christian ind med et ualmindeligt alvorligt Ansigt.

»Kongen er død,« sagde han og pegede paa det sortrandede Blad, han holdt i Haanden.

»Herregud, er han nu ogsaa død!« sagde Fruen bevæget. »Christian den Ottende døde ogsaa saadan. Nu faae vi da Landesorg.«

»Er han død!« sagde Kancelliraaden, der glemte den Bitterhed, han havde haft i Sindet, siden den sjette Oktober var gaaet resultatløs hen. »Lad mig see Avisen! Ja, saa vil meget blive forandret,« sagde han, da han havde læst Artiklen, og skyndte sig bort, over til Kontoret for at være den Første, som bragte Efterretningen til Skriveren og de i Forretninger tilstedeværende Bønder, følende en Trang til i et saa vigtigt Øjeblik at optræde med en vis Myndighed. Han gik usædvanligt rask og larmende ud af Døren og nærrede et ubestemt Ønske om at skulle tage samtlige gamle Damer i Klosteret i Eed til den nye Konge, eller ialfald om at skulle proklamere Thronskiftet for dem paa en officiel, solen Maade.

Christian gik over til Konsistorialraadinden med Bladet. Den gamle Frue kunde ikke holde sine Taarer tilbage, da hun læste den varme og smukke Anmeldelse af den skjæbnesvangre Begivenhed.

»Der er saamegen Alvor i det, at en Konge dør,« sagde hun, »men jeg er tillige bange for, at Frederik den Syvendes Død kan blive til stor Ulykke for Danmark. Har Du ikke hørt Noget fra Sparre? Hvad siger han til dette? Jeg vilde saa gjerne tale med ham idag.«

Margrethe, der hidtil havde siddet taust, spurgte nu Christian: »Troer Du, at vi nu faae Krig?«

»Det veed jeg ikke,« svarede denne, »men faae vi Krig, saa bliver det for Alvor, og vi maa Alle med og slaaes til sidste Mand.«

»Det kan jeg lide at høre,« sagde Fruen.

Christian gik tilfredsstillet bort, nu havde han udtalt sig i Overensstemmelse med Situationen.

46

Forventningens Tid kom, den mørke, aandeløse Forventnings Tid og Skuffelsens, den bittre Skuffelsens Tid og Forladtheden, Ulykkens Eensomhed begyndte, og de kommende Begivenheder kastede deres mørke Skygger foran sig.

Rustningerne begyndte at drives rask. Christian talte stadigt om at gaae med, trods alle sin Moders Bønner og Kancelliraadens Fornuftgrunde. Konsistorialraadinden opmuntrede ham i hans Forsæt og stod derfor paa en noget spændt Fod med Kancelliraadens Familie. Endnu var der dog ikke taget nogen afgjørende Beslutning, og Christian saae Tiden an.

En Eftermiddag i Slutningen af December, som Skumringen begyndte at falde stærkt paa, stod han og Margrethe i den gamle Domkirke. Der havde været Bryllup, og de havde som Tilskuere overværet dette, i smaa Byer endnu mere end i Hovedstaden opsigtvækkende Skue. Der var nu ingen Andre i Kirken end de To. Skuet af den ægteskabelige Forening havde stemt Christian erotisk. Han var ikke kommet videre med sine Forlovelsesplaner, end han var i Sommeren. Hans Følelser vare de samme, men han havde ikke fundet nogen Lejlighed til at udtale dem. Margrethe havde været endnu mere undvigende end tidligere, og stundom havde han endog mistvivlet, om hun delte hans Tilbøjelighed. Under sit sidste Ophold i København havde han af den Grund været ternmelig nedstemt. Knud, der kunde mærke, at hans Sindsstemning var noget forandret, havde henkastende spurgt ham, om han skulde til at forlove sig, men til Svar faaet en for Christian ualmindelig bestemt og afgjort Benægtelse af, at han tænkte paa Sligt! Efter hans Hjemkomst havde

Margrethe imidlertid atter begyndt at vise sig lidt mere imødekommende mod ham, og han var atter begyndt at haabe og længtes efter en Afgjørelse. Præstens smukke Ord om alt Det, en Kvinde bør være for sin Mand, havde slaaet an hos ham, og han stod lige i Begreb med at henvende en betydningsfuld Udtalelse til Margrethe, da denne bad ham om at gjøre hende den Tjeneste at gaa op til Orgelet og præledere lidt for hende, medens hun sad nede i Kirken.

47

Christian var meget musikalsk og havde lært sig selv at spille ganske kjønt paa Orgel. Han var strax villig til at opfylde Begjæringen, og snart klang det mægtige Orgels Toner gjennem det store Rum. Kirken frembød et alvorligt Skue i den dæmrende Belysning; der var næsten mørkt oppe i Koret, under de høje Hvælvinger og i Sidegangene. Rustningerne, der hang paa Muren, traadte i det usikre Lys frem paa en underlig levende Maade og syntes at gribe efter de støvede Faner og de rustne Sværd.

Margrethe følte sig uhyggeligt tilmode, da hun blev ene, og vilde alt forlade Stedet. Da løde faste Trin paa Fliserne og gave stærkt Gjenlyd fra Hvælvingerne. Margrethe foer forskrækket sammen, som om hun frygtede for, at det var en af de alvorlige Skikkelser, der havde rejst sig fra sin hundredaarige Slummer, og atter vandrede i disse Gange. Den Kommende traadte nu ud i den lysere Deel af Gangen og gik henimod hende. Han bar Uniform, men hun kjendte ham dog strax, det var Knud Sparre.

»Jeg kommer for at sige Dem Farvel,« sagde han. »Jeg gaaer med som Frivillig. Jeg kan ikke blive hjemme. Om et Par Dage gaaer jeg med en Afdeling til Holsteen.«

Margrethe nikkede med Hovedet uden at svare. Efter nogle Øjeblikke sagde hun: »Jeg synes, De har forandret Dem.«

»Jeg troer ogsaa, at jeg har forandret mig,« sagde han. »Jeg synes, at jeg er bleven ældre.«

»Hvorledes det?«

»Jeg har faaet et Maal for Livet; naar man har det, bliver man Mand, hvor ung man ellers er. Jeg behøver nu ikke at blive Dem Svar skyldig paa et Spørgsmaal, De gjorde mig engang i Sommer.«

Orglets Toner løde bestandigt om dem, og Belysningen var nu saa svag, at de kun dunkelt kunde see hinandens Ansigtstræk.

»Det Sted, hvor vi mødes, er mere alvorligt end det, hvor vi skiltes,« sagde Margrethe.

»De gamle Tider og Minder faae ligesom Røst,« sagde Knud, »og de nye med,« tilføjede han. »Man mindes om store Navne og store Bedrifter, men man mindes ogsaa om 48 den talrige Flok, hvis eneste Bedrifter det er, der foregaae i denne Kirke: at blive døbte, konfirmerede, gifte og faae en Ligtale. Man bliver beklemmt alene ved Tanken om et saadant Liv.«

»Men er det da saa forfærdeligt at leve stille og roligt?« spurgte Margrethe.

»Leve,« gjentog Knud; »kalder De den Tilværelse, som de Mennesker føre, for Liv, saa veed De ikke, hvad Livet er.«

»Maaskee ikke,« svarede Margrethe. »Det har jeg stundom selv tænkt. Man lærer det maaskee.«

»Ogsaa jeg vidste det en Tid kun i Drømme,« sagde Knud, »da spurgte De mig engang derom, og fra det Øjeblik af begyndte jeg at lære det. Jeg drømte altid om at udføre noget Stort, Herligt, men taaget, ubestemt. Jeg har lært, at disse Sværmerier ene Intet, og man maa begynde alvorligt, hvis man vil vinde Livet. Derfor begynder jeg med at *skib* les fra Dem.«

Gjennem den tætte Skumring saae han, at hendes Blik hvilede ufravendt paa ham.

»Vi ville mødes igjen, Margrethe,« sagde han, »og da vil jeg lære Dem det, som De har lært mig. Lad mig nu sige Dem Farvel her.«

Hun rakte ham sin Haand og saae ham bestandigt ind i Øjet. Han lagde sin Arm om hendes Liv; forvirret, bedøvet gav hun efter, og han trykkede et Kys paa hendes Mund.

»Farvel!« sagde han.

Orgelspillet taug. De gik tause hen mod Udgangen, han holdt bestandigt hendes Haand i sin.

Ved Udgangen kom Christian dem imøde. Han blev aldeles forbauset over at træffe sin Ven og kunde ikke forstaae, hvorledes denne var kommen paa den Tanke at opsøge ham i Kirken, indtil han hørte, at han først havde været i Kapitelhuset og derfra var bleven viist derover.

De fulgtes ad over til Kancelliraadens.

»Jeg finder ikke, at det er rigtigt af Dem saaledes at exponere Dem, Hr. Sparre,« sagde Kancelliraaden.
»De kan gavne Deres Fædreland paa andre Maader.«

49

»Man maa dog først sørge for at have et Fædreland,« sagde Knud.

»Ja, De har nu heller ingen Forældre og er ikke gift,« tilføjede Kancelliraadinden. »Det forandrer jo Sagen, saa har De ikke saadan Noget at leve for.«

»Maaskee,« svarede Knud med et Smil.

»Men, Gud bevar's!« raabte Konsistorialraadinden, »det lyder jo, som om det var en given Sag, at Hr. Sparre skulde falde. Det vil vi da ikke troe. Hytter den Slemme sine, gjør Vorherre det saamænd ogsaa, og De er en af dem, vi kunne trænge til.«

»Jeg takker Dem meget for Deres gode Mening, Frue,« sagde Knud, »men hvoraf veed De egentlig det?«

»Af Deres Breve. Christian har maattet lade os alle læse dem, og vi ere Dem meget taknemlige.«

Knud saae paa Margrethe, der rødmede dybt, thi hun vidste, at hvis hans Breve havde haft nogen Interesse for hende, var det ikke for Indholdets Skyld.

»Jeg haaber da, De bliver her i Aften og overnatter,« sagde Fruen.

»Nei, Tak,« sagde Knud, »jeg maa af sted i Aften.«

»Du lader Dig nok overtale ligesom sidst,« sagde Christian.

»Nei,« svarede Knud, »umuligt. Alt er forandret siden sidst. Det, der dengang bragte mig til at blive, driver mig nu bort.«

Margrethe mødte hans Blik.

»Det forstaaer jeg ikke,« sagde Christian.

»Jeg kom blot for at sige Farvel til Dem,« sagde Knud, idet han reiste sig, »men nu er min Tid omme.«

»Farvel, og Gud velsigne Dem!« sagde Konsistorialraadinden bevæget. »Vi følge Dem Alle til Banegaarden.«

Alle gik ind paa dette Forslag med Undtagelse af Kancelliraaden, som beklagede, at hans Kontorforretninger holdt ham bunden hjemme. Først var i Virkeligheden ogsaa meget slet og Vejret ubehageligt raat og fugtigt.

De Andre fulgte med. Christian og Konsistorialraadinden gik næsten bestandigt ved Siden af Soldaten, og han vexlede kun faa og ligegyldige Ord med Margrethe. Da man 50 kom til Banegaarden, var der stort Liv og Røre. En betydelig Afdeling indkaldt Mandskab, som skulde afgaae til Hovedstaden, stod paa Perronen, omgivet af Slægt og Venner.

De mødte Overlærer Ludvigsen, som spadserede omkring med sin Kone og søgte at give sig i Snak med de Indkaldte, for at komme til at sige dem nogle anerkjendende og opmuntrende Ord. Han blev meget overrasket ved at see Sparre og trykkede hans Haand med Taarer i Øjnene.

»Jeg har altid troet, at De var en Mand med Hjertet paa det rette Sted, som ikke vilde svigte i Nødens Stund,« sagde han. »Det bliver en alvorlig, højst alvorlig Kamp, pro *aris et focis*. Det glæder mig ret, at mange af mine gamle Elever ere med i den. Det synes mig, at jeg derved paa en Maade giver mit Bidrag til Fædrelandets Frelse. Stemningen er forresten god blandt alle disse Folk,« tilføjede han, »jeg har talt med endeel af dem, og de gaae til Krigen med samme Ro som til Markarbejde.«

Han stod et Øjeblik taus og sprang derpaa op paa en af de store Pakkasser, der stode rundtom, og inden hans Kone kunde forhindre det, havde han begyndt en Tale til de Bortdragende, hvori han skildrede den Lykke, det var for dem, at de i Gjærningen kunde vise deres Fædrelandskjærlighed, og bragte dem de bedste Ønsker fra dem, der bleve hjemme.

Talen gjorde Indtryk af at være hjertelig meent og besvaredes med kraftige Hurraraab.

Da Toget satte sig i Bevægelse under Hurraraab og Viften og Hilsen fra Tilskuerne, istemmede Folkene »Den tappe Landsoldat«. Sangen forplantedes rask fra Vogn til Vogn. Den overdøvede Lokomotivets Brusen

og gjenlød i det Fjerne, efterat Toget var forsvundet i Mørket og Regnen.

Hurtigere, end man havde ventet, kom den afgjørende Time; men blev man end overrasket, tabte man dog ikke Modet, tværtimod, der var noget Forfriskende, Spændende, Styrkende i at vide, at den alvorlige Afgjørelse nu forestod. I Begyndelsen af Februar, da Alles Hjerter bankede ved 51 Efterretningerne om de første, hæderlige Træfninger, fik Christian et Brev fra Knud, skrevet den første Februar, den Dag, da den fjendtlige Hær overskred Ejderen. Det var skrevet i Slesvig som et Udbrud af den festlige Glæde, han følte over, at Timen nu var kommen, da han for første Gang skulde udrette Noget i Verden. Det skildrede varmt den krigerske Stemning, som var udbredt over næsten hele Hæren, det livlige Røre i Byen, de mægtige Fæstningsværker, paa hvilke man stod, og paa hvis Fuldkommengjørelse der dagligt arbejdedes.

»Det er, som om man alt traadte ind i Historien, naar vi marschere op paa disse Volde,« skrev han.

Christian satte den Dag, Brevet var modtaget, paany sine Forældre i alvorlig Skræk med sine Antydninger om, at han ogsaa vilde med.

Den næste Dag var der imidlertid stille i Huset. Kancelliraaden lod Kontoret skjøtte sig selv og kunde roligt gjøre det, thi Ingen kom den Dag i Forretninger. Konsistorialraadinden sad og græd i Dagligstuen, og Fruens Strikketøj havde kun ringe Fremgang. Christian saae daarlig ud, for første Gang i sit Liv havde han ikke sovet godt, thi seent den foregaaende Aften var der kommet Efterretning om, at Dannevirke var bleven rømmet af den danske Hær. Ingen kunde troe Efterretningen, da Overlærer Ludvigsen seent om Aftenen havde banket paa Døren og med en bleg og forstyrret Mine havde fortalt den, og trods det sludfulde Vejr vare baade Kancelliraaden og Christian ilede hen til Postgaarden, hvor imidlertid det korte Telegram betog dem enhver Tvivl.

Margrethe var ikke bedrøvet som de andre, dertil havde hun ikke Blik nok paa og den rette Sands for Begivenhederne, men hun var urolig for at faae at vide, om der ikke tillige havde været noget Slag, og spurgte meest, naar man kunde vente Efterretninger om, hvo der vare faldne i de sidste Dages Kampe.

Christian opgav atter for længere Tid sine krigerske Planer, og der kom intet Brev fra Knud, som kunde opskræmme ham af hans Ro. Christian havde gjentagne Gange skrevet til ham og bedet ham om at give sig og 52 Kapitelhusets øvrige Beboere Underretning om Sagernes Stilling, men der var intet Svar kommet. Margrethe, som just havde truffet Christian ifærd med at slutte et af disse Breve, havde bedet ham om at maatte sende en Hilsen med og havde i Slutningen skrevet:
»Moder og jeg sende vore Hilsener, vi tænke dagligt paa Dem og længes efter at høre fra Dem.
Margrethe.«

Men der kom intet Svar, thi Knud var falden paa Kampens første Dag i første Række, et Øjeblik, da Solen skinnede, og da der blev kommanderet:

»Fremad!«

»Jeg bliver ganske urolig over, at vi aldrig høre Noget fra Sparre,« sagde Konsistorialraadinden en Eftermiddag i Skumringen, da hun og hendes Datter, som det denne Vinter sædvanligt var Tilfældet, sad hos Kancelliraadens.

»Jeg troer, jeg tager ud til Kammerherrens imorgen,« sagde Christian, »de maa dog have hørt fra ham.«

»Ja, gjør det min Søn,« sagde Kancelliraaden ivrigt, ikke alene, fordi han virkelig interesserede sig for Knuds Skjæbne, men ogsaa, fordi han nok vilde have, at Christian traadte i Forbindelse med denne Familie.

»Hvor jeg dog har gaaet i Taaget,« sagde Konsistorialraadinden, »nu falder det mig først ind, at Johan, min Søstersøn, er Lieutenant ved Sparres Regiment. Jeg kunde jo have skrevet til ham.«

»Det har jeg for længe siden tænkt paa,« sagde Margrethe uvilkaarligt.

»Og Du har ikke sagt det? Det kunde jeg ikke lide,« sagde hendes Moder kort.

»Lad nu Christian i ethvert Fald tage ud imorgen til Sparresholm,« sagde Kancelliraaden, »skjøndt Vognlejen er dyr, betaler jeg den dog gjerne for at faae Efterretning om det brave, unge Menneske.«

Da Konsistorialraadinden og hendes Datter vare komne over i deres eget Hjem, sagde den gamle Frue, efter at have tiet en Stund: 53 »Margrethe, jeg forstaaer mig ikke paa Dig. Det har altid forekommet mig, at der var Noget i Dig, som endnu skulde udvikles, at Dit egentlige Jeg ikke var rigtig levet op endnu, Du underlige, tilbageholdne Barn, som altid er flygtet tilbage i Dig selv, naar Nogen vilde søge at trænge ind hos Dig. Jeg havde troet, at Din Tid nu var kommet, lad mig sige det reent ud, jeg havde troet, at Du holdt af Sparre, men nu seer jeg, at jeg har taget fejl.«

Margrethe taug og kyssede sin Moder.

Den næste Dag kom Christian meget alvorlig hjem fra Sparresholm. Man kunde se, at han havde grædt, og Graaden begyndte igjen, da han fortalte, at Knud Sparre var falden.

Hans Moder gik over for at bringe Efterretningen til sin gamle Veninde.

»Hvergang Nogen falder i denne Krig, er det ligesom det var En af min Familie,« sagde Konsistorialraadinden dybt bevæget, »men Knud Sparres Død forekommer mig ligesaa sørgelig, isom om det havde været min Søn.«

Margrethe stod taus og bleg; da hun og hendes Moder atter vare blevne ene, kastede hun sig om Moderens Hals og brast i en hæftig Graad, saa hæftig og ustandselig, som hiin Sommeraften, da *han* havde indhentet hende i den skyggende Have, men hendes Mund forblev taus og stum.

En Tid lang saae det sørgeligt ud i den lille By. Man var dybt nedbøjet over Krigens sørgelige Gang, og da Freden havde slaaet dens sørgelige Udfald fast, begyndte der tillige at vise sig en anden Splid og Uenighed, som snart antog en alvorlig Karakter. Amtmanden traadte ind i en politisk Forening, som nylig var bleven dannet, og Kancelliraaden meente at burde følge ham, skjøndt han herved stillede sig i Opposition til sin gamle Ven, Overlærer Ludvigsen, der var Formand for en Filial af en anden politisk Forening, som virkede i en ganske modsat Retning. Saalænge Krigen varede, havde de forskjellige Borgere jævnlig mødt hinanden i fredelig Samdrægtighed i Postgaardens Restauration, hvor man om Aftenen i en hyggelig Kreds drøftede 54 ankomne Telegrammer og nyeste Efterretninger af mere eller mindre troværdig Natur. Man opmuntrede og mistrøstede der hinanden saa meget som muligt, medens man samtidigt styrkede Legemet med en varm Aftensmad og en velmagende Toddy. De forskjellige Hustruer fandt ikke megen Behag i disse politiske Sammenkomster, og flere end een var det, som mistænkte deres Mænd for at bruge Landets Stilling som et Paaskud til at ombytte den tarvelige Aftensmad hjemme med Postgaardens Kjødgylder.

Nu var denne Kilde til ægteskabelig Usamdrægtighed for største Delen standset. Ikke alene var den pirrende Trang til at faae Nyheder ophørt med Begivenhedernes hurtige Afvexling, men Sammenkomsterne vare ogsaa af andre Grunde sprængte. En Aften, som man sad og diskuterede Krigens Gang, oplystes det nemlig, at Kancelliraaden var af den Overbevisning, at Overlærer Ludvigsen og hans »Parti«, de Rigsdagsmænd, som han plejede at anbefale paa Valgtribunen derunder indbefattede, ved deres ukloge og dumdristige Politik vare Ophavsmændene til Krigen og dens Ulykker, ja Kancelliraaden citerede endog Yttringer af Overlæreren selv paa en saadan Maade, at der deri laa en Insinuation, om at de havde haft en direkte udæskende Virkning paa Preussens Politik.

Han fandt en kraftig Understøttelse hos Postmesteren, en afskediget Ritmester. Denne havde tidligere været ligesaa lidt Politiker som Kancelliraaden og var kun traadt frem som Taler eengang tidligere, da han i et Møde paa Raadhuset med den varmeste Begejstring havde understøttet et af Kancelliraaden stillet Forslag om at stifte en Forening i Byen med det Formaal, at virke for Oldsagers Udgravning og Fredning om de lokale Fortidsminder, særligt en lille Kæmpehøj udenfor Byen. Nu rejste han sig atter som Taler. Med en af Harme dirrende Stemme udslyngede han mod Ludvigsens Hoved en Række Beskyldninger for Kongefordrivelsesplaner og forrædersk Forbindelse med udenlandske Magter og truede ham til Slutningen med at ville anklage ham for Højforræderi hos Generalpostdirektionen og udvirke Tilladelse til at lade hans Korrespondance bryde.

55

Situationen blev alvorlig for Ludvigsen, det var aabenbart, at Stemningen hos de tilstedeværende Borgere vaklede i en betydelig Grad, og at man begyndte at mistænke ham for ikke at være uden positiv Skyld i Danmarks Ulykker. Han tog imidlertid Sagen roligt, rettede med Værdighed paa sine Brillen, gjendrev i logisk Orden de rejste Beskyldninger, og idet han talte sig varmere og varmere, sluttede han med at gjøre Kancelliraaden og Postmesteren personlig ansvarlige for Dannevirkes Rømning og Tilbagetoget i Nørrejylland.

Den almindelige Stemning var atter fuldstændigt paa hans Side.

»Bring mig min Hat og min Stok!« raabte Kancelliraaden til Opvarteren, ikke saameget, fordi han ikke selv vilde have den Ulejlighed at opsøge disse Gjenstande, som for at give sin Bortgang en imponerende Karakter, og forlod derpaa stolt Postgaardens hyggelige Restauration.

Den fredelige Ro, som ellers havde været Særkjendet for den lille By, var nu ganske forsvunden. Dens vigtigste Førere stode bittert og skarpt ligeoverfor hinanden. Kancelliraaden hilste ikke længere sin gamle Ven Ludvigsen paa Gaden, Postmesteren ombyttede, som en vel noget ubestemt, men dog betydningsfuld Demonstration, sin fredelige Frakke men den gamle Ritmesteruniform og betragtede Redakteuren af Byens Avis, naar han mødte ham paa Gaden, paa en saadan Maade, at denne ansaa sin personlige Sikkerhed for truet og begyndte at gaee med en tyk Stok.

Det er en Selvfølge, at de hyggelige Sammenkomster om Aftenen ophørte. Postmesteren stiftede en lille, særskilt Klub paa det Hotel, som rivaliserede med Postgården. Man skulde der opbygge hinanden med

Foredrag og anden selskabelig Underholdning; men, efterat Stifteren for et indskrænket Auditorium havde holdt en Række oplysende Foredrag om Kaffetræet, sygnede det aandelige Liv i Klubben langsomt hen.

I Maanedernes Løb begyndte dog Spændingen at lægge sig. Postmesteren vedligeholdte vel trofast det samme Højdepunkt af politisk Forbittrelse mod Overlærer Ludvigsen og 56 Ligesindede, men Kancelliraaden følte sig synlig trykket paa det Standpunkt, han ubesindigt havde indtaget. Han kunde ikke skjule for sig selv, at de Anskuelse, som hvis Forfægter han var optraadt, var i afgjort Minoritet, og tillige pinte al den Spot og alle de vittige Angreb, for hvilke han og hans Meningsfæller vare Gjenstand, ham i højeste Grad. Hans Haar graaned temmelig hurtigt, og hans Korpulence tog noget af. Selv i sit Hjem følte han sig ikke rolig og vel, thi hans Søn deelte ingenlunde hans Anskuelse; det var endog flere Gange kommet til alvorlige Disputer mellem Fader og Søn, som ellers altid havde levet i den skjønneste Enighed. Kancelliraaden angrede bittert, at han overhovedet havde givet sig til at have en Mening om Aarsagerne til Ulykkerne.

Endelig kunde han ikke længere bære Byrden, og han meldte sig i Stilhed ud af den politiske Forening, et Skridt, som allerede beroligede ham endeel. Der stod imidlertid ogsaa tilbage at oprette det gode Forhold med Ludvigsen, men hertil vilde der ikke lade sig finde nogen Lejlighed. Han sørgede for, at denne erfarede Udtrædelsen, og da han nogle Dage efter mødte ham paa Gaden, hilste han atter paa ham; men Ludvigsens Gjenhilsen var kold og afvisende.

Ved det store Middagsselskab paa Byfogdens Fødselsdag mødtes de To for første Gang i lang Tid inden fireVægge. Stille og taus sad Kancelliraaden ved det gode Bord, som han ellers i langt højere Grad forstod at skatte; degode Vine glædede ham ej som før, han følte sig ikke oplagt til at holde en eneste Tale, det var en sørgelig Tilstand. Maaltidet endtes, og i den livligste og venskabeligste Stemning trykkede man hinandens Hænder og ønskede »Velbekomme« saa inderligt, som om dette Ord indeholdt et Ind. begreb af al timelig Velfærd.

»Velbekomme, Ludvigsen,« sagde Kancelliraaden ydmygt, da han kom til at staae ligeoverfor denne.

Et Øjeblik tøvede Ludvigsen, da vandt hans gode Hjerte Overhaand.

»Velbekomme, Kancelliraad,« sagde han hjerteligt og; udstrakte sin Haand.

57

»Velbekomme, velbekomme, kjære Ven,« gjentog Kancelliraaden rørt og inderligt og trykkede paany den fremrakte Haand, og Arm i Arm begave de sig ind i Sideværelset til Kaffe og Cigarerne.

Og der er atter Solskin og Sommer i den lille By med den mægtige Kirke, der knejser vidt ud over det omliggende Land, og Sol og Sommer kjærtegne atter med særligt Fortrin den røde Kapitelgaard med den hængende Vedbend. En saadan smuk Sommerdag vare alle Byens Vogne samlede udenfor Kirkens mægtige Indgang, og traadte man indenfor, var den fuld af pyntede Folk, og omkring Alteret var der samlet en talrig Brudeskare. Det var Christians og Margrethes Bryllupsdag.

Forgæves havde han flere Gange frembaaret sit Andragende for hende, men endelig havde hun taget imod det, og der havde været stor Glæde i Kapitelhuset.

»Det bliver dog maaskee ogsaa bedst saaledes i Længden,« havde Konsistorialraadinden sagt til sin Datter, da denne fortalte hende Forlovelsen.

En talrig Brudeskare er samlet. Det har allerede i længere Tid været en Æressag for Byens Familier at blive indbudt til Brylluppet, og man har overøst Kancelliraaden og Fruen med Artigheder for at bringe sig i Erindring.

Al tidligere Splid og Uenighed er glemt. Postmesteren er der, ikke i Ritmesteruniformen, men i den for kgl. Postmestre reglementerede, og han drikker et venskabeligt Glas med Redakteuren. Amtmanden er der med alle sine Ordner og Kammerherrenøglen og har Fruen tilbords. Den sidste Flaske af den gamle Madeira staaer ved hans Kouvert, han er udtømmelig i Komplimenter over Anretningen og udbringer Brudeparrets Skaal med en lille Smagløshed, som Damerne overhøre.

Overlærer Ludvigsen er der og udbringer en Skaal for Fædrelandets Fremtid, som et Øjeblik formørker den glade Stemning, men Indtrykket udslettes af Amtmanden med en Skaal for Damerne, og Aftenen henglider i den behageligste Stemning. Latter, Sang og munter Tale lyde fra de aabne, 58 oplyste Vinduer udover den stille Plads, hvor den store Kirke knejser i Maanelysset i en underlig Blanding af Lys og dybe, mægtige Skygger, indtil Alt bliver stille.

For det unge Par er der indrettet en hyggelig Lejlighed i det gamle Kapitelhuus, et Stykke af Haven er givet dem i Selveje, paa en Høj deri er der bleven opført et smukt Lysthuus med en Bænk, hvorfra de i stille Sommeraftener kunne see Solen synke bagved Skovene og Stjerner staae op og spejle sig i det fjerne, rolige Hav.

